

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

4 maart 1998

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET DIVERSE BELEIDSBEPALINGEN

DECREET GOEDKEURING SAMENWERKINGSVERDRAG VLAANDEREN EN ZUID-AFRIKA

RESOLUTIE INSTELLING CERTIFICAAT DUURZAAM BOSBEHEER

DECREET GOEDKEURING AKTEN VIERDE ACS-EG OVEREENKOMST VAN LOMÉ

Inhoud

Nr. 30

Woensdag 4 maart 1998
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerp van decreet houdende diverse beleidsbepalingen – 890 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 8	
Algemene bespreking	1
Sprekers : de heer Jacques Laverge, verslaggever en minister-president Luc Van den Brande	
Artikelsgewijze bespreking	2
Motie van orde	
Voorstellen tot aanvulling van de agenda	6
Sprekers : de heren Herman Suykerbuyk en Patrick Hostekint en minister-president Luc Van den Brande	
Ontwerp van decreet houdende de goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996 – 735 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	7
Sprekers : de heren Herman Suykerbuyk, Stefaan Platteau, Jef Sleenckx en Jacques Laverge, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Paul Van Grembergen en Luk Van Nieuwenhuysen, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, de heer Joachim Coens en minister-president Luc Van den Brande	
Artikelsgewijze bespreking	24
Regeling van de werkzaamheden	25
Voorstel van resolutie van mevrouw Vera Dua, de heer Leonard Quintelier, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht en de heren Bruno Tobback en Johan Sauwens betreffende de instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer in het kader van het invoeren van een ecolabel voor hout – 913 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	26
Sprekers : de heer Leonard Quintelier, mevrouw Vera Dua, de heren Kris Van Dijk en Dirk Van Mechelen en minister-president Luc Van den Brande	
Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :	
1) overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG Overeenkomst van Lomé en slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ;	
2) protocol bij de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, de republiek Finland en het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 – 773 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	30
Spreker : de heer Stefaan Platteau, verslaggever	
Artikelsgewijze bespreking	30
Regeling van de werkzaamheden	31

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.12 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Johan De Roo, Veerle Heeren : familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse beleidsbepalingen
 – 890 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende diverse beleidsbepalingen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Loor, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Laverge, verslaggever, heeft het woord.

De heer Jacques Laverge, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik heb het genoegen verslag uit te brengen namens de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over hoofdstuk II, betreffende de landbouw, hoofdstuk III, inzake de tewerkstelling, hoofdstuk V, over Technopolis, en hoofdstuk VIII, betreffende de inwerkingtreding.

Het gedeelte over de landbouw betreft een aanpassing aan de EU-verordening nummer 2078/92 van de Raad van 30 juni 1992. Het gaat om richtlijnen die moeten worden aangepast aan en in werking moeten treden volgens EU-verplichtingen. Meer

bepaald handelt dit over de groenbedekking, over gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen en over de bescherming van de genetische diversiteit. Er werden vragen gesteld over de beschermingsmiddelen en meststoffen. Er werd gevraagd of het meststoffenbeleid niet kon worden gekoppeld aan deze bepalingen, daar ook de mestbewerking en -verwerking in feite tot de EU-verplichtingen behoren. De minister dacht dat dit laatste niet het geval is. Toch bepalen de Europese regels duidelijk dat men moet zorgen voor een beter meststoffenbeheer. Verder waren er in het kader van de genetische diversiteit opmerkingen over het Belgische trekpaard. Men verklaarde middelen beschikbaar te zullen stellen om het behoud hiervan te stimuleren. Voor de onderdelen landbouw en milieu die van toepassing zijn op Vlaanderen, zal een budgettaire inspanning van 33,5 miljoen frank worden geleverd.

Hoofdstuk III betreft een louter technische aanpassing inzake de werkgelegenheid. Zoals ook de Raad van State heeft verklaard, moeten bij voorgestelde akkoorden terzake de formeel-technische gronden voldoende worden gerespecteerd. Dit werd nogmaals beklemtoond in de commissie.

Hoofdstuk V behandelt het voorstel tot oprichting van een NV Technopolis, die een doe-centrum zou zijn voor de promotie van technologie bij de gemeenschap. Het centrum zou worden opgericht in Mechelen. De Vlaamse Gemeenschap zou daartoe een startkapitaal van 300 miljoen frank ter beschikking stellen. In de loop van de uitvoering zou ze aan het centrum jaarlijks middelen toekennen. Ook de provincie Antwerpen en de stad Mechelen zullen bijdragen leveren. Er is ook een akkoord tussen Technopolis en Flanders Technology International : FTI zal instaan voor het beheer van dit centrum.

Er werden vragen gesteld over de gekozen vorm van NV. De minister-president verklaarde dat deze vorm de beste en soepelste manier was om te functioneren. Er moeten immers leningen worden opgenomen voor de uitvoering van het project. Er zal ook commercieel worden gewerkt : men zal een toegangsprijs vragen voor een bezoek aan het centrum. Er zal bovendien ook worden samengewerkt met privé-bedrijven. Om al deze redenen verklaarde de minister-president dat een NV de soepelste vorm is.

Het beheer van NV Technopolis wordt toegewezen aan de stichting FTI. Er zullen dus akkoorden worden gesloten om de vergoedingen te regelen voor het beheer van de vennootschap.

Laverge

De heer Bogaert en de heer Stassen stelden ook enkele vragen over het functioneren van Technopolis. De minister-president verklaarde dat hij uiteraard hoge verwachtingen koestert. Hij hoopt dat dit project zowel scholen als bedrijven zal aanspreken. Hij rekent er dan ook op dat men zo de technologie dichter bij de Vlaamse bevolking kan brengen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Coens, verslaggever, verwijst naar het verslag.

Mevrouw Van Hecke, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Van Nieuwkerke, verslaggever, verwijst naar het verslag.

Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, dit is een zeer belangrijk ontwerp van decreet. Het moet op verschillende gebieden de rechtsbasis vormen voor een aantal innovatieve en begeesterende maatregelen. Ik vertrouw er dan ook op dat het Vlaams Parlement dit ontwerp van decreet zal goedkeuren.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, ik ben het volledig met u eens. Het advies van de Raad van State is in dat opzicht trouwens niet onbelangrijk.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende diverse beleidsbepalingen.

De door de commissies aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

HOOFDSTUK I

Huisvesting

Artikel 1

In artikel 30 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. De Vlaamse regering kan de VHM machtigen om ter uitvoering van haar opdrachten een of meerdere vennootschappen voor belegging in schuldvorderingen zoals bedoeld in de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten op te richten of eraan deel te nemen."

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In artikel 34, § 2, van hetzelfde decreet wordt het derde lid vervangen door wat volgt :

"De VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen voor het uitvoeren van hun vermogensrechtelijke verrichtingen een beroep doen op de ambtenaren van de administratie van de BTW, registratie en domeinen. Wanneer op hen een beroep wordt gedaan, oefenen deze ambtenaren in naam en voor rekening van de VHM of de betrokken sociale huisvestingsmaatschappij alle bevoegdheden uit die door de regelgeving inzake de goederen van de Staat werden verleend. Ze zijn bevoegd om de akten te verlijden."

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Artikel 42 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 42

De intrekking van de erkenning van een sociale huisvestingsmaatschappij heeft van rechtswege de ontbinding ervan tot gevolg. Het vermogen van de ontbonden vennootschap gaat, na de aanzuivering van het passief en de eventuele terugbetaling aan de vennoten van hun inbreng, over op de VHM of een door de VHM aangewezen sociale huisvestingsmaatschappij.

De beslissing tot intrekking van de erkenning heeft uitwerking vanaf het verstrijken van de beroepstermijn, indien geen beroep werd ingesteld overeenkomstig het derde lid, of vanaf de datum waarop het beroep verworpen werd.

Een sociale huisvestingsmaatschappij waarvan beslist werd de erkenning in te trekken kan binnen drie maanden na de kennisgeving van de beslissing

Voorzitter

van de VHM, bij de Vlaamse regering beroep instellen tegen de intrekking van de erkenning. De Vlaamse regering doet over de intrekking een uitspraak drie maanden na de datum van het beroep. Het beroep is ingewilligd wanneer er geen uitspraak is binnen de termijn.

Vanaf de datum van kennisgeving door de VHM van de beslissing tot intrekking van de erkenning tot de datum waarop die beslissing uitwerking heeft, mag de raad van bestuur van de sociale huisvestingsmaatschappij, naast het instellen van het beroep bedoeld in het derde lid en het stellen van alle daartoe dienstige daden, enkel nog daden van dagelijks beheer stellen met het oog op het behoud van het patrimonium. De raad van bestuur kan deze daden van beheer enkel nemen na instemming van de in het vijfde lid bedoelde gevolmachtigde. De in het vijfde lid bedoelde gevolmachtigde kan de vergadering van de raad van bestuur van de sociale huisvestingsmaatschappij met raadgevende stem bijwonen.

Van zodra de beslissing tot intrekking van de erkenning uitwerking heeft, worden alle bevoegdheden om de sociale huisvestingsmaatschappij te besturen en te verbinden toegewezen aan een door de VHM aangestelde gevolmachtigde. Hij is bevoegd om alle maatregelen te treffen en alle daden van bestuur en beschikking te stellen die noodzakelijk zijn voor de overgang van het patrimonium van de ontbonden vennootschap op de VHM of de door de VHM aangewezen sociale huisvestingsmaatschappij.

De Vlaamse regering bepaalt de verdere voorwaarden voor de toepassing van deze bepaling."

– *Aangenomen.*

Artikel 4

In artikel 75, § 3, derde lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "101 of 102" vervangen door de woorden "of 101".

– *Aangenomen.*

Artikel 5

In artikel 103, § 1, 1°, van hetzelfde decreet wordt na de woorden "20, tweede lid" het cijfer ",21" ingevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

In artikel 103, § 2, 2°, van hetzelfde decreet worden na de woorden "artikel 20, tweede lid" de woorden "en 21" ingevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

De artikelen 1, 2, 5 en 6 hebben uitwerking met ingang van 1 november 1997. Artikel 3 treedt in werking op 1 mei 1998. Artikel 4 treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van artikel 75 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, bedoeld in artikel 30 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, en het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen, bedoeld in artikel 50 van hetzelfde decreet, krijgen als opdracht om onder de in dit artikel vermelde voorwaarden tussenkomsten in de aankoopprijs en in de betaling van de leningslast te verschaffen voor leningen aangegaan voor de verwerving van een bouwgrond die gelegen is in de door de Vlaamse regering nader te bepalen gebieden van de provincie Vlaams-Brabant.

De Vlaamse regering kan, afhankelijk van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, aan de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen een subsidie verlenen voor de in het eerste lid bedoelde verrichting.

Het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen kan de tussenkomst enkel verlenen aan gezinnen met minstens twee kinderen ten laste en voor zover de bouwgronden gelegen zijn in de door de Vlaamse regering nader te bepalen woonvernieuwings- of woningbouwgebieden van de provincie Vlaams-Brabant, bedoeld in artikel 23 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode.

Voorzitter

De tussenkomsten kunnen enkel worden verleend aan particulieren die voldoen aan de door de Vlaamse regering te bepalen eigendoms- en inkomensvoorwaarde.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden voor de toepassing van dit artikel.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Stedelijk beleid

Artikel 9

Onverminderd de regels bepaald in de artikelen 41 en 50 van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, worden vrijgesteld van het voorafgaand visum van het Rekenhof, de tegemoetkomingen toegekend aan de lokale besturen voor uitgaven in het kader van het Sociaal Impulsfonds onder basisallocatie 43.11, programma 53.20. Het Rekenhof kan ter plaatse een controle a posteriori verrichten met betrekking tot de toepassing van het decreet.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

Landbouw

Artikel 10

Afhankelijk van de beschikbare begrotingskredieten voorziet de Vlaamse regering in een steunregeling tot aanmoediging van de toepassing door landbouwers van milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden, met inbegrip van de bescherming van de genetische diversiteit.

De Vlaamse regering bepaalt de aard, de inhoud en de toepassing van deze steunregeling evenals de aanvraagprocedure voor de subsidie.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

Tewerkstelling

Artikel 11

§ 1. Er wordt een programma ter bevordering van de werkervaring opgezet. De Vlaamse regering bepaalt de uitvoeringsmodaliteiten hiervan.

§ 2. Dit artikel heeft uitwerking met ingang van 1 juni 1997.

– *Aangenomen.*

Artikel 12

In artikel 2, § 2, van het koninklijk besluit nr. 25 van 24 maart 1982 tot opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector, gewijzigd bij wet van 1 augustus 1985 en vervangen door het decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993, wordt een 8° toegevoegd, dat luidt als volgt :

"8° de tewerkstellingsduur van de werknemer tewerkgesteld in het kader van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 houdende harmonisering van diverse stelsels werkervaringsprojecten."

– *Aangenomen.*

Artikel 13

§ 1. Het Samenwerkingsakkoord van 4 maart 1997 tussen de Federale Staat en de Gewesten betreffende doorstromingsprogramma's zal volkomen uitwerking hebben wat het Vlaamse Gewest betreft.

§ 2. Dit artikel heeft uitwerking met ingang van 4 maart 1997.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

HOOFDSTUK V

Cultuur

Artikel 14

In artikel 22 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1 wordt het woord "kunsten" vervangen door het woord "Cultuur" ;
- 2° in § 2, inleidende zin, wordt het woord "kunsten" vervangen door het woord "Cultuur" ;
- 3° § 2, 3. wordt opgeheven ;
- 4° in § 2, 4., wordt het woord "kunst" vervangen door het woord "Cultuur" ;
- 5° in § 3, inleidende zin, wordt het woord "kunsten" vervangen door het woord "Cultuur" ;
- 6° in § 3, 3., worden de woorden "langspeelfilms of" geschrapt ;
- 7° in § 3, 4., wordt het woord "kunst" vervangen door het woord "Cultuur".

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VI

Technopolis

Artikel 15

De Vlaamse regering wordt met ingang van 24 juli 1997 gemachtigd om de NV Participatiemaatschappij op te dragen om in opdracht en voor rekening van het Vlaamse Gewest een Vlaams doe-centrum voor wetenschap en technologie op te richten, te noemen NV Technopolis.

De Vlaamse regering bepaalt de verdere regels betreffende de oprichting en werking van de NV Technopolis.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VII

Innovatie

Artikel 16

§ 1. Binnen de perken van de op de begroting goedgekeurde kredieten, bestemd voor de toekenning van subsidies aan initiatieven voor permanente vorming en innovatie, kunnen subsidies worden toegekend aan vormingsprojecten die de innovatie of de bestuurlijke vernieuwing ondersteunen en mogelijk maken.

§ 2. De vormingsprojecten dienen gericht te zijn op de behoeften van één of meerdere van volgende categorieën van personen :

- 1° de personen die een zelfstandig beroep uitoefenen in het Vlaamse Gewest ;
- 2° de werknemers wier arbeidsplaats zich voornamelijk bevindt in het Vlaamse Gewest.
- 3° de werkzoekenden, die hun woonplaats hebben in het Nederlandse taalgebied en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt de nadere voorwaarden en modaliteiten waarmee de vormingsprojecten worden gerangschikt en de subsidies worden toegekend.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VIII

Overdracht van goederen van de Vlaamse Gemeenschap aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Artikel 17

In artikel 7 van het decreet van 1 juni 1994 tot regeling van de overdracht van roerende en onroerende goederen van de Vlaamse Gemeenschap aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt het tweede lid vervangen door wat volgt :

"De inkomsten uit de overeenkomstig artikel 2, § 2, door de Vlaamse regering gemachtigde verhuuring en/of vervreemding van de onroerende goederen worden in mindering gebracht van de 450 mil-

Voorzitter

joen frank, behoudens in het geval dat deze inkomsten worden geherinvesteerd in infrastructuur met dezelfde bestemming.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regeling betreffende deze investeringssubsidies, onder meer inzake subsidievoorschotten en het verlenen van de vaste belofte van toelagen.".

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IX

Inwerkingtreding

Artikel 18

Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1998, behoudens andersluidende bepalingen in dit decreet.

- *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen deze namiddag de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

MOTIE VAN ORDE**Voorstellen tot aanvulling van de agenda**

De voorzitter : Met toepassing van artikel 44 van het Reglement heeft de heer Suykerbuyk bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, ik zou willen verzoeken de agenda aan te vullen met de volgende punten : ten eerste, het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Euro-Mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en het koninkrijk Marokko anderzijds, bijlagen 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7, protocollen 1, 2, 3, 4 en 5, en slotakte, onder-

tekend in Brussel op 26 februari 1996 (Stuk 746) ; en ten tweede, het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten : de overeenkomst tot wijziging van de vierde overeenkomst van Lomé en het daarbijbehorende protocol (Stuk 773).

De heer Patrick Hostekint : U stelt voor dat het ontwerp van decreet inzake de goedkeuring van de Euro-Mediterrane overeenkomst vandaag wordt behandeld ?

De heer Herman Suykerbuyk : Dat was mijn voorstel.

De heer Patrick Hostekint : Ik ben het daar niet mee eens. Ik was van plan hieromtrent te spreken, zoals ik in de commissie had gedaan. Ik ben niet voorbereid. Ik stel voor om de bespreking uit te stellen tot de volgende plenaire vergadering.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, u bepaalt de werkzaamheden. Ik begrijp dat men zich wil voorbereiden. Ik dring er echter op aan om de bespreking van het verdrag van Lomé wel op de agenda te zetten, zoals gepland in de commissie. De voorzitter van de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden had gezegd dat hij er alles aan zou doen om het aan deze zitting toe te voegen.

De heer Patrick Hostekint : Met betrekking tot het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten : de overeenkomst tot wijziging van de vierde overeenkomst van Lomé en het daarbijbehorende protocol is er geen probleem.

De voorzitter : Is het parlement het eens met dit voorstel tot aanvulling van de agenda ? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten : ten eerste de overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG Overeenkomst van Lomé en slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ; en ten tweede het protocol bij de vierde ACS-EG Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, de republiek Finland en het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 deze voormiddag wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens ? (*Instemming*)

Voorzitter

Het voorstel om de agenda aan te vullen met Stuk 746 is ingetrokken. De bespreking van dit ontwerp van decreet zal tijdens een volgende plenaire vergadering gebeuren.

Is het parlement het daarmee eens ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996

– 735 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Rompaey, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, dit verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika is, volgens de toelichting bij het ontwerp van decreet tot goedkeuring van dit verdrag, een mijlpaal in de betrekkingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika. Dit is een juiste omschrijving. Een verdrag is de expressie van het buitenlands beleid dat een staat of deelstaat zich voorneemt te voeren.

Wat is de specifieke inhoud van het Vlaams buitenlands beleid in het algemeen, in Europa, in Afrika en in Zuid-Afrika ? De specificiteit van het buiten-

lands beleid heeft ons vroeger vaak beziggehouden. Dit gebeurt ook elders. Nog niet zo lang geleden onderwierp de Bondsrepubliek Duitsland zich aan een gewetensonderzoek over zijn Afrikapolitiek. De uitslag was dat men ootmoedig moest erkennen dat er, op enige humanitaire acties na, geen Afrikabeleid bestond. Dat stemt toch tot nadenken. Het gaat hier over een belangrijke staat.

We kunnen ons ook vragen stellen over het buitenlands beleid van de federale regering. In vergelijking daarmee heeft de Vlaamse regering een buitenlands beleid dat, zeker met betrekking tot de gebieden buiten Europa, uitgaat van een perfect verdedigbaar en realistisch concept. Het verzoent de Vlaamse kenbaarheid in de wereld met haar beperkte mogelijkheden, die van bescheidenheid getuigen.

Zo interpreteer ik het Vlaamse steunpuntenbeleid dat in de verschillende werelddelen wordt ontwikkeld. Dit biedt inderdaad een valabel antwoord op de specifieke vraag welk soort buitenlands beleid de Vlaamse regering moet voeren.

Binnen het beleid voor Afrika heeft de Vlaamse regering van Zuid-Afrika een prioriteit gemaakt. Naast de aandacht voor taal- en culturele verwantschap dringt zich ook de behoefte op aan samenwerking en hulp op het vlak van vorming en onderwijs en op sociaal-economisch gebied. Het ene is daarbij niet ondergeschikt aan het andere. Op dat punt ben ik het niet eens met de memorie van toelichting. Men moet beide zaken als evenwaardig beschouwen.

Het heeft geen zin om in de verhouding met het huidige Zuid-Afrika ondergeschiktheid tussen de domeinen te laten meespelen. Men voert één algemeen beleid met verschillende facetten. Waar er voor ons, Vlamingen, een haast letterlijke verwantschap is met vele blanken, gebiedt de rechtvaardigheid dat de samenwerking tussen zwarten en blanken in Zuid-Afrika ook voor ons geldt. Zuid-Afrika dient in de context van zuidelijk Afrika te worden gezien als een geopolitiek gegeven van de eerste orde. Het is goed dat Vlaanderen deze invalshoek erkent.

De goede keuze van Zuid-Afrika rechtvaardigt op zich reeds dit verdrag. Het reikt verder dan het louter cultureel verdrag met Zuid-Afrika dat in 1977 werd opgeschort. Dat laatste kon vanuit politiek oogpunt, zelfs in gewijzigde vorm en gericht op de vier grote bevolkingsgroepen – zwarten, blanken, kleurlingen en Indiërs – door België en Vlaande-

Suykerbuyk

ren niet worden hernomen vóór de verkiezingen van 1994.

Het verdrag moet worden uitgevoerd. Voor Zuid-Afrika moet dit Vlaamse aanbod tot een ruime samenwerking een meerwaarde opleveren. De beoogde meerwaarde hangt natuurlijk ook van Zuid-Afrika zelf af. Het is een multiraciale staat. Veel wijst erop dat de ambities van voorheen overeind zijn gebleven. Dat wettigt hoop en vertrouwen.

De ambitie van Zuid-Afrika om in Afrika een leidende rol te spelen blijkt duidelijk uit de houding van de Zuid-Afrikaanse regering en uit de uitspraken van president Mandela. Die aarzelt niet om een parallelle diplomatie te voeren. Het is niet eenvoudig tegelijk de Verenigde Staten en Libië te vriend te houden. Nochtans is dat een van de ambities van de heer Mandela. Hij kan die rol spelen omdat hij nu eenmaal binnen de republiek van Zuid-Afrika als vader des vaderlands wordt beschouwd.

De heer Mandela wordt als president opgevolgd door de heer Mbeki en dat kan meer veranderen dan men zou denken. Naast de verschillende strekkingen binnen het ANC zijn er in Zuid-Afrika ook heel veel kleurlingen, die altijd de status van een middenklasse hebben gehad. Ik spreek dan nog niet van die blanken, bij wie men een grondig onderscheid moet maken tussen de Engelstalige rooieken en de Afrikaners.

De verantwoordelijkheid van het oude regime is groot, maar niet collectief. De blanken hebben mee de apartheid afgeschaft. Na de feiten en de relatief rustige overgang van het oude naar het nieuwe Zuid-Afrika kan men zich afvragen of een en ander niet veel te laat is gebeurd. Vragen kunnen worden gesteld, maar de kracht van Zuid-Afrika zou nu moeten liggen in een gezamenlijke opstelling. Het is mogelijk dat bepaalde Afrikaners denken dat het oude regime nog altijd bestaat, maar ze vergissen zich. Ik ben van mening dat er minder Afrikaners van dat soort zijn dan men denkt.

De opmerkingen van de voorzitter van het Vrijheidsfront, generaal Viljoen, gaan uit van wat Zuid-Afrika op dit moment op constitutioneel vlak voorstelt. Het kan u verwonderen dat de heer Viljoen een positieve opvatting heeft over het ANC en over de koers die de heer Mbeki vaart, wat niet vanzelfsprekend een ANC-koers is. Het kan u ook verwonderen dat generaal Viljoen voor zijn idee

om een soort thuisland te creëren voor Afrikaners steeds op de sympathie van president Mandela kon rekenen.

De gezamenlijkheid waarover ik spreek, zie ik niet als een soort van unionisme. Ik stel wel vast dat men de zaken in Zuid-Afrika vandaag zeer weinig destructief benadert. Als het destructieve aspect niet of in geringe mate bestaat, wil ik een pleidooi houden. Ik verwijs naar wat ik uit bepaalde hoeken opvang. Vlaamse initiatieven worden niet beoordeeld op basis van hun instelling, organisatie of verleden. Volgens een zekere selectiviteit moet de een voor de andere de baan ruimen, zoals de Vlaams-Zuid-Afrikaanse Stichting die uitsluitend cultureel is gericht, maar dit is ook het geval voor andere personen, die voor de onafhankelijkheid van Zuid-Afrika een reis of een contact teveel hebben ondernomen.

De universiteit van Stellenbosch is volgens sommigen te vroeg geïntegreerd met de Katholieke Universiteit van Leuven. Hoewel, de jumelage bestaat vandaag ook tussen de stad Leuven en de stad Stellenbosch. Stellenbosch wordt bestuurd door een ANC-meerderheid en een ANC-burgemeester.

Ik vermeld dit niet vanuit de anekdotiek. Reeds voor dit verdrag werden er akkoorden afgesloten, bijvoorbeeld in verband met huisvesting. Uiteraard hebben die akkoorden kinderziekten, maar ze zijn zonder meer positief. Uit het antwoord op een recente parlementaire vraag van mijnentwege blijkt dat hulp voor huisvesting op het terrein in uitvoering is. Ik heb het niet alleen over het bouwen van huizen, maar ook over de opleiding van bouwvakkers. Dat is een positief aspect van de samenwerking.

Taalverwantschap en cultuur blijven delicate onderwerpen. De mening dat de Afrikaners hier in een samenwerkingsgeest met allerhande instellingen, vooral uit Vlaanderen en Nederland, privileges willen verdedigen, leidt een hardnekkig leven. Vlaanderen en de Nederlandse Taalunie moeten zich op dit terrein positioneren, hoewel een bepaald soort kwaadwilligen daar zoals gewoonlijk geen boodschap aan zal hebben. Taalbekommernissen zijn eigen aan de Nederlandse Taalunie. De activiteiten van de Taalunie van de afgelopen twee jaar zijn heel positief geweest. De Taalunie heeft terecht de taalverwantschap aangegrepen om het Nederlands in de wereld en in Zuid-Afrika te promoten, met aandacht voor de soevereiniteit van de Republiek.

Suykerbuyk

Een andere reden is dat een aanverwante taal onder druk komt. Ik moet toch even verwijzen naar een recente enquête in Zuid-Afrika. Een vijfde van de Afrikaanse ouders sturen hun kinderen naar een Engelstalige school. Het is belangrijk te weten dat hiervoor volgens de enquête twee redenen zijn. De eerste reden is dat ze de bui zien hangen : ze beseffen dat Engels de lingua franca in Zuid-Afrika zal worden. De tweede reden is misschien even betekenisvol : ze willen hun kinderen Engels bijbrengen omdat ze uiteindelijk Zuid-Afrika zullen verlaten om te emigreren naar Australië, Nieuw-Zeeland, Engeland of Canada.

Er worden pogingen gedaan om het Afrikaans als officiële taal te weren. Ik ga daar niet verder op in, maar men zou eens moeten afrekenen met de opmerking – die sommigen in Vlaanderen nog altijd maken – dat Afrikaans de taal is van de onderdrukker. Dat is historisch juist, ware het niet dat het Engels, waarvan velen vrezen dat het de feitelijke lingua franca wordt, de taal is van degenen die warempel in het verleden zowel de zwarten als de Boeren hebben onderdrukt. Ik wijs er in dat verband op dat na de Boerenoorlog juist de Engelsen de Afrikaners op het gebied van het gebruik van het Afrikaans als officiële taal in het onderwijs hebben onderdrukt. Dat is een historisch gegeven.

Ik ben van oordeel dat deze opmerkingen bij de bespreking van dit verdrag moeten worden gemaakt, maar ik geef graag toe dat ze ondergeschikt blijven aan de hoofdbekommernis, waaraan ook de uitvoering van dit verdrag een bijdrage moet leveren. Ik weet wel dat Vlaanderen het huisvestingsprobleem in Zuid-Afrika nooit alleen zal oplossen. Er zijn positieve gegevens, namelijk dat 570 woningen met hulp van Vlaanderen zijn gebouwd, en er 315 zijn gepland. We moeten echter toegeven dat dit een druppel is op een hete plaat.

Vlaanderen kan een fundamentele bijdrage leveren door intellect te leveren en een sfeer te helpen bevorderen, waarin blanken, vooral Afrikaners, die met hun brains voor een betere toekomst kunnen staan, ter plaatse blijven. Onder meer uit de aangehaalde enquête blijkt immers dat nog te veel intellectuelen vertrekken. Hun vertrek betekent import van armoede. Ik hoop daarom dat dit verdrag een instrument kan zijn om ook daaraan te remediëren. Men mag zich hierbij niet beperken tot overheidsinitiatieven. Ik geloof dat iedereen en alles wat zich aanbiedt vanuit Vlaanderen en omgekeerd, zowel blanken, zwarten als kleurlingen, aan-

leiding moet geven om de afstand tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika te verkorten.

Dit verdrag, collega's, kan van start gaan voor heel Vlaanderen, ongeacht hoe men de Republiek van Zuid-Afrika ooit in het verleden beoordeelde. Laat me nog dit zeggen bij wijze van afsluiting : het allerlaatste zou wel zijn dat Vlaanderen in de verhouding tot Zuid-Afrika zijn eigen waarheidscommissie zou instellen. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, collega's, ik zei het reeds in de commissie : wij staan achter de goedkeuring van dit verdrag. De heer Laverge en ikzelf hebben in de commissie het standpunt van de VLD uiteengezet.

Ons standpunt is positief, want het is een goede zaak. Zuid-Afrika had het nodig. Ik kan vrijmoedig zeggen dat we bij de eersten waren om de geslaakte noodkreet te ondersteunen en erop in te gaan. In Zuid-Afrika, waarde collega's, is een klein mirakel gebeurd. Dat was trouwens niet de eerste keer. Indien het Afrikaans erin geslaagd is stand te houden en indien Zuid-Afrika is geworden wat het nu is, dan zijn dit inderdaad kleine mirakels geweest. De strijd van de Boeren vormde in het verleden toch een opmerkelijke zaak. Die bladzijde uit het geschiedenisboek is nu omgeslagen en dat hoort ook zo. We mogen evenwel nooit uit het oog verliezen dat daar toen heroïsche zaken zijn gebeurd en we kunnen dan ook niet anders dan respect opbrengen voor de pioniers die het toen toch maar hebben klaargespeeld.

Intussen zijn in Zuid-Afrika evenwel ook verfoeilijke zaken gebeurd. Het apartheidssysteem hebben we steeds en in alle mogelijke omstandigheden veroordeeld. Toch zijn we in al die tijd steeds achter Zuid-Afrika en achter het Afrikaans blijven staan, maar ook achter de noden die van daaruit duidelijk waren. We hebben nooit het kind met het badwater weggegooid en het is belangrijk dit onderscheid te maken. We hebben dus reeds in tempore suspecto achter Zuid-Afrika gestaan. Toen de eerste duidelijke tekenen van verandering zichtbaar waren – ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de toekenning van de Nobelprijs aan Mandela en De Klerk – kregen we overtuigende argumenten aangereikt om dit belangrijke proces nog krachtadiger te ondersteunen. Het was een pril democratisch plantje dat veel zuurstof nodig had en onder meer wij hebben die zuurstof verstrekt,

Platteau

weliswaar vanuit de oppositie, maar met de nodige steun van een partij die zich altijd als pro-Afrikaans heeft geprofileerd.

Wanneer nadien bleek dat de eerste echt democratische verkiezingen zouden worden georganiseerd, waren wij bij de eersten om ons als waarnemers aan te melden om er zo op toe te zien dat alles op een correcte en loyale manier zou verlopen met respect voor de regels van de democratie. Intussen is het grote mirakel gebeurd : Zuid-Afrika is nu een democratie, Zuid-Afrika heeft het – weliswaar met vallen en opstaan – uiteindelijk zeer goed gedaan en Zuid-Afrika is nu een land waar vrijheid heerst, maar dat woord moet ik dan wel tussen aanhalingstekens plaatsen omdat dit begrip niet dezelfde lading dekt als bij ons. Zuid-Afrika gaat dus duidelijk in de goede richting. Het is een land dat de economieën en de socio-economische problemen van het zuidelijk deel van het Afrikaanse continent ondersteunt en meetrekt. Zuid-Afrika is dus duidelijk een locomotief geworden.

We zijn dan ook fier op de houding die we tot nu toe hebben aangenomen. Het stemt ons gelukkig dat dit alles nu vruchten afwerpt, vruchten die daar nu door vele mensen kunnen worden geplukt. Het doet ons goed dat de echte vrijheid van zwarten, blanken én bruinen – waarbij de term bruinen geen pejoratieve bijklank mag krijgen, want dit is een begrip dat daar echt bestaat – en hun rechten uiteindelijk aan de orde zijn gekomen en dat de verknechting, zoals die heeft bestaan en misschien ook nu nog voor een deel blijft bestaan – in sterke mate is opgeheven.

In 1996 was er dan de missie van de minister-president en zijn gevolg naar Zuid-Afrika. Het stemde ons gelukkig dat wat wij al zo lang verlangden en waarvan wij al zo lang droomden uiteindelijk toch een concrete invulling zou krijgen. Ook op dat vlak hebben we steun verleend waar het maar kon. Vanuit onze positie – dus vanuit de oppositie – zijn we geroepen om op de vingers te kijken en desnoods te tikken. Kritiseren ligt evenwel niet a priori in onze aard. We zijn echter geroepen om zaken die niet door de beugel kunnen aan de kaak te stellen en dit komt niet altijd goed over.

Vanuit onze moeilijke positie hebben we constructief meegewerkt aan de opbouw. Eenieder die dit heeft gezien en meegemaakt, kan dit beamen. We waren trouwens niet alleen. We hebben vingerwijzingen gegeven en suggesties gedaan over bepaalde projecten. Soms werd er rekening mee gehou-

den, soms niet. We hebben hier niet zoveel controle over, maar het is evident dat wie dicht bij de zon zit er ook het meest van zal profiteren. Al bij al vinden we dat dit is uitgegroeid tot een positieve zaak die we moeten steunen. We hebben dit gedaan en blijven dit doen.

De heer Suykerbuyk heeft reeds gezegd dat onze steun een druppel op een hete plaat is. Toch heeft die ook een voorbeeldfunctie omdat onze minister-president daar aanwezig was, er een ontmoeting had met president Mandela – zij het zeer vroeg in de morgen – en er zich liet gelden, en omdat deze zaak in de media overvloedig werd besproken. We hebben ook contact gehad met een aantal groepen die onze morele steun nodig hadden. Al deze duidelijke signalen verheugen mij.

Ik zal niet verder ingaan op de details van dit akkoord. Het is een druppel op een hete plaat, maar het is een belangrijke druppel. Misschien is het, zonder dat we het zelf weten, wel een vol glas geworden. Ik weet dat de internationale media naar ons kijken. De verbondenheid met de taal mag hierbij zeker niet worden onderschat.

We zijn het er volledig over eens dat het Afrikaans een andere taal is dan het Nederlands, maar de oorsprongen van de talen zijn dezelfde en we kunnen elkaar begrijpen. Ik heb er nooit een probleem van gemaakt om wanneer ik dat kon, ter plaatse of hier, over te schakelen op het Afrikaans. Ik beschik evenwel slechts over een gebrekkige woordenschat, maar toch kan ik ermee aantonen – ondanks het feit dat mijn hele familie anglofiel is – dat het Afrikaans ons na aan het hart ligt. Het is geen dialect of snerttaal. Dit heeft men trouwens ook lange tijd over onze taal gezegd. Het is een officiële taal en onze steun ervoor en onze aanwezigheid in Zuid-Afrika heeft het Afrikaans in stand helpen houden. Nu is men voorzichtig geworden om te raken aan de taal. Er worden daartoe uiteraard wel pogingen ondernomen, maar gelukkig zijn er in Zuid-Afrika ook idealisten die deze mooie taal verdedigen.

Ik wil hier niet aan gemeentepolitiek doen, maar ik mag toch vermelden dat ik altijd achter jumelages heb gestaan. In een andere context zal ik hierover een studie naar voren brengen. De minister-president is daarvan op de hoogte en steunt me. Ik ben zeer gelukkig te kunnen zeggen dat mijn gemeente verzusterd is met Franschoek, een niet onaardige gemeente in Zuid-Afrika. Andere mensen uit mijn gemeente die een zekere bekendheid hebben en in elk geval idealisten zijn, zoals dokter Valkeniers, lagen mede aan de basis van de realisatie ervan.

Platteau

Ook deze wisselwerking is slechts een druppel op een hete plaat, dat weet ik, maar met veel druppels kan men een glas vullen. We staan uiteraard nog veraf van het vormen van een oceaan, maar er moet met kleine middelen worden gewerkt om resultaat te behalen. Ook deze druppel kan een positief gevolg hebben voor de samenwerking met Zuid-Afrika, die ik verdedig.

Zuid-Afrika is een democratische, open en vrije republiek geworden. We hebben geen problemen meer om met Zuid-Afrika samen te werken en om het iets te geven. We krijgen ook een en ander terug. We mogen niet blind zijn voor mercantilistische elementen. Het is goed dat we handel drijven met Zuid-Afrika en een graantje meepikken. Doen wij het niet, dan zullen de Nederlanders, Engelsen of anderen het wel doen.

Mijnheer de minister-president, u krijgt onze volle steun. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Sleecx heeft het woord.

De heer Jef Sleecx (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, eerst en vooral wil ik de verslaggever, de heer Van Rompaey, bedanken voor zijn verslag. De SP zal dit ontwerp van decreet met overtuiging goedkeuren.

Van 24 oktober tot 3 november 1996, precies twee jaar na het eerste officiële regeringsbezoek, vond een nieuw officieel bezoek van minister-president Van den Brande en minister vice-president Van den Bossche aan Zuid-Afrika plaats. Een delegatie van onze commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden nam deel aan deze uitermate leerrijke en interessante missie. Ik denk dat ik dat als voorzitter van de commissie mag verklaren in naam van alle leden die mee op reis waren.

Ik wil wel een bedenking maken. Het parlement is er een beetje bekaaid uitgekomen omdat we een soort aanhangsel van de minister-president waren. Dat is zeker geen verwijt aan zijn adres, maar het Bureau is hier duidelijk in de fout gegaan. Als parlement hadden we ons vrijer moeten kunnen opstellen. Als voorzitter van de commissie heb ik ginds bijvoorbeeld een speech in de Senaat gegeven. Ik heb dan eerst aan de minister-president een boek moeten vragen om het vervolgens aan de voorzitter van de Senaat aan te bieden. Op die manier voert men in andere landen geen promotie

voor het Vlaams Parlement. Meermaals heb ik dan ook de blos op de wangen gekregen.

Het was voor onze delegatie hoe dan ook interessant om contact te hebben met een vrij omvangrijke en belangrijke handelsdelegatie, ook onder leiding van de minister-president.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Ik wil de opmerking van de heer Sleecx verruimen. Als dit parlement een buitenlands beleid wil voeren, moeten we regelmatig contact hebben met de mensen waarmee we akkoorden afsluiten. Mijnheer de voorzitter, ik kijk ook naar u om op dat vlak meer ruimte te krijgen. In Zuid-Afrika behoorden we tot het gevolg van de minister-president. We vertegenwoordigden niet echt het parlement. Misschien kan zoiets bij toekomstige initiatieven op een andere manier worden aangepakt.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Als ik verneem dat een bepaalde buitenlandse reis wordt afgelast omdat men geen stemafpraak wil maken, vind ik dat we dat beter eerst regelen vooraleer buitenlandse reizen te ondernemen en delegatieafspraken te maken.

De voorzitter : Met die laatste opmerking ben ik het eens. Tot hiertoe heeft het Bureau slechts één beperking opgelegd : over het aantal buitenlandse reizen. We hebben uit de ervaring van andere assemblees geleerd en wensen die fouten niet te herhalen.

De delegatie naar Zuid-Afrika werd gevormd op vraag van de Vlaamse regering. Het parlement werd door de regering uitgenodigd om mee te gaan. Dit was geen aparte parlementaire delegatie. Of men dan boeken moet uitdelen, weet ik niet. Of dat een essentiële voorwaarde voor buitenlandse relaties is, weet ik evenmin. Of het nodig is dat hier op de tribune met zoveel verve te komen uitzetten, weet ik nog minder. In ieder geval is buitenlandse politiek voor mij iets anders dan dat.

De heer Jef Sleecx : Mijnheer de voorzitter, het geeft een bizar gevoel als men als voorzitter van de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden moet spreken zonder iets te kunnen geven.

Het bezoek aan Zuid-Afrika heeft ons wel heel wat bijgebracht. We hebben het land en zijn noden beter leren kennen.

De heer Paul Van Grembergen : De Vlaamse parlementsleden moeten over enige kennis van zaken beschikken als ze aan buitenlandse politiek willen doen. Het instrument is in deze context niet essentieel. Het kan een initiatief van het parlement zijn of een van de regering. Ik zou niet willen dat onze buitenlandse politiek wordt herleid tot een anekdote.

De heer Jef Sleetx : Het doel van ons werkbezoek was de relaties tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika op diverse terreinen te intensiveren. Naar mijn overtuiging is dit volledig gelukt. De delegatie is op verschillende terreinen actief geweest. Ik noem er slechts enkele.

We hadden het over samenwerking in de ontwikkeling en bevordering van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen. Dat is een Vlaamse specialiteit, en Vlaanderen kan op dat vlak zeker een bijdrage leveren. We hebben contacten gelegd met de onderwijswereld en een subsidieregeling en projecten uitgewerkt met de provincie Vrijsstaat. Minister Van den Bossche heeft met die provincie goede akkoorden gesloten over ambtenarenzaken. Andere initiatieven kunt u terugvinden in het verslag. Daarbij werd beslist de samenwerking te versterken door in de periode 1997-1999 jaarlijks een budget van 200 miljoen frank ter beschikking te stellen voor – en dit is belangrijk – samenwerkingsprojecten die bijdragen tot de maatschappelijke wederopbouw en de economische en culturele ontwikkeling van Zuid-Afrika. Dat is ongetwijfeld een zeer belangrijk gegeven.

De deelnemende commissieleden waren verheugd vast te stellen dat ze dankzij dit werkbezoek aan Zuid-Afrika ruim de gelegenheid hadden om op het terrein heel wat vruchtbare contacten te leggen met diverse bevolkingsgroepen. Daaruit bleek duidelijk dat de Zuid-Afrikanen positief staan tegenover de toekomst van hun land. Binnen onze groep hebben we daar wel enkele discussies over gevoerd. Uit de diverse contacten bleek die positieve houding echter duidelijk.

Niemand ontkent dat er heel wat problemen zijn. Zo zijn er in bepaalde steden onmiskenbare veiligheidsproblemen. Grote armoede en rijkdom bestaan er immers naast elkaar. Vanuit sociologisch oogpunt is de onveiligheid quasi onvermijdelijk. Enkel een algemene verbetering van de levensomstandigheden kan dit op termijn veranderen. Dit kan echter niet van de ene dag op de andere worden verwezenlijkt.

De problemen qua werkloosheid en huisvesting zijn inderdaad erg schrijnend. Ongeveer 50 procent van de vrouwen bevinden zich in een min of meer bestaansonzekere toestand. Ongeveer 30 procent van de zwarte mannelijke bevolking is werkloos. Dit is enkel een schatting want hun aantal groeit nog dagelijks aan. Bij de blanke bevolking ligt dit cijfer rond de 5 procent.

Men kan niet ontkennen dat er een vlucht is van intellectuelen die in het nieuwe Zuid-Afrika niet langer verantwoordelijkheid wensen op te nemen. Er is bovendien een ontzettend grote immigratie uit andere Zuid-Afrikaanse landen die door het rijke Zuid-Afrika worden aangetrokken. Dit leidt tot problemen op het vlak van werkloosheid, scholing, huisvesting, enzovoort. Duizenden mensen komen wekelijks Zuid-Afrika binnen.

We hebben hierover met dominee Beyer Naudé gesproken. Zuid-Afrika heeft steeds de steun van de omringende landen genoten. Hij kon ons niet zeggen hoe de kwestie moest worden aangepakt, maar erkende dat het om een fenomenaal probleem ging.

Toch was het voor ons duidelijk dat de nieuwe politieke structuur wel degelijk wordt gedragen door de gemeenschap. De economische basisinfrastructuur is sterk ontwikkeld, er is helemaal geen bedrijfsvlucht. Uit de talrijke contacten kan men vaststellen dat er wel degelijk in Zuid-Afrika wordt geïnvesteerd. Uit de talrijke gesprekken met de vertegenwoordigers van de handelsdelegatie bleek dat ze vele contacten hadden gelegd en dat er al verscheidene contracten zouden zijn afgesloten. Die indruk was bij mij alvast gewekt. Mijnheer de minister-president, kunt u als hoofd van de handelsdelegatie zeggen hoeveel contracten er zijn afgesloten ?

Ten slotte mogen we ook niet vergeten dat in Zuid-Afrika een enorm potentieel aan grondstoffen en geschoolde arbeidskrachten aanwezig is. Tijdens dit werkbezoek is ons in de Zuid-Afrikaanse samenleving de tegenstelling opgevallen tussen optimisten en pessimisten. Deze tegenstelling bestond ook – en bestaat wellicht nog steeds – in de groep van parlementsleden-bezoekers en de bezoekende handelsdelegatie.

De socialisten hebben drie redenen om zich tot de groep van optimisten te rekenen. Ten eerste : het huidige regime geniet een bijzonder groot internationaal prestige. Dat prestige maakt het mogelijk om in Afrika een belangrijke rol van bemiddelaar en onderhandelaar te vervullen. Ten tweede : het

Sleecx

Vlaams bedrijfsleven neemt een tamelijk positieve houding aan tegenover Zuid-Afrika, in tegenstelling tot wat in het recente verleden gebruikelijk was.

Ten derde : uit de talrijke gesprekken die we hebben gevoerd met vertegenwoordigers van de meest diverse maatschappelijke geledingen, onthouden we hun voortdurend streven om de democratisering voort te zetten. Dat heeft me sterk getroffen. Het verraste ons bijzonder aangenaam dat de zwarte meerderheid, ondanks de bijzonder negatieve erfenis van onderdrukking, zich positief en democratisch gedraagt.

De negatieve visie van sommigen lijkt ons dus niet gewettigd. Er zijn een massa grote problemen in Zuid-Afrika. Dat kan niemand ontkennen. Maar als socialist zijn we van oordeel dat de hoop op vooruitgang van de Zuid-Afrikaanse samenleving gerechtvaardigd is. De opvolging van de charismatische leider Nelson Mandela is verzekerd, in de persoon van de huidige vice-president Mbeki. De terugtrekking van de heer Mandela uit de politiek zal geen vacuüm creëren. De altijd terugkerende vraag wat er zou gebeuren als de heer Mandela van het toneel zou verdwijnen, kan dus geruststellend worden beantwoord. Bovendien moet er rekening worden gehouden met het feit dat het ANC erg goed is gestructureerd. Dat alles doet ons besluiten dat de continuïteit is verzekerd.

Een laatste punt in mijn uiteenzetting betreft een vaststelling die ons sterk heeft geraakt. Tijdens de werkzaamheden van de Waarheids- en Verzoeningscommissie kwamen de meesten sterk onder de indruk doordat de slachtoffers van het apartheidregime steeds opnieuw duidelijk oproepen deden om het land op te bouwen. Ze riepen op om het verleden te vergeten, en om in het belang van de kinderen van het land aan de toekomst te werken. Die toekomst hangt af van de samenwerking tussen blank en zwart.

De meesten onder ons waren erg getroffen door deze verklaringen. Ze riepen op om te vergeven, en om aan een nieuwe toekomst te werken. Die toekomst kan geen gestalte krijgen door twisten, maar wel door samenwerking van zwart en blank. Deze oproep van de slachtoffers van het apartheidregime is een belangrijke indicatie voor de hoopvolle toekomst van Zuid-Afrika.

Ik weet dat 200 miljoen frank een peulenschil is voor zo een groot land. Maar ik sluit me aan bij de

heer Platteau : we moeten in de eerste plaats een voorbeeldfunctie vervullen en morele steun verlenen. We mogen ons niet louter en alleen vastpinnen op die 200 miljoen frank. Het bedrag van 50 miljoen frank dat destijds werd toegekend voor de woningbouw, stelt niet veel voor in het kader van de enorme problematiek van de steeds aangroeiende mensenmassa. Het is echter belangrijk dat de Zuid-Afrikanen weten dat ze op dat vlak niet alleen staan.

– *De heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De leden van onze commissie hebben een aantal projecten voor Zuid-Afrika voorgesteld. Wat is daar concreet mee gebeurd ? Zijn deze projecten reeds gestart ? Werden hiervoor al fondsen uitgetrokken ? In welke fase bevinden deze projecten zich momenteel ?

Dergelijke werkbezoeken leren ons veel meer over een land dan tientallen boeken. Uit gesprekken met mensen wordt veel sneller duidelijk wat de ware noden zijn. Ik heb bovendien vastgesteld dat minister-president Van den Brande Vlaanderen in de wereld uitdraagt. Ik heb dat met mijn eigen ogen kunnen zien. De collega's die erbij waren, kunnen bevestigen dat minister-president Van den Brande dag en nacht in de weer was. Ik kan het licht van de zon niet loochenen. Minister-president Van den Brande heeft enorme inspanningen gedaan om aan te tonen dat Vlaanderen ook in dat land een betekenis heeft.

Wanneer we iets willen bereiken met ons buitenlands beleid, is het absoluut noodzakelijk om de situatie ter plekke te bekijken. Uitgewerkte projecten moeten ter plaatse kunnen worden geëvalueerd. Mevrouw Verwimp begint reeds te lachen : ze denkt waarschijnlijk aan de snoepreisjes. Als ze wil, mag ze ook mee naar Kosovo om de toestand ter plaatse te gaan bekijken. Evenals de meeste leden van de commissie ben ik van mening dat we meer contacten moeten leggen op het terrein. Zo kunnen we problemen beter inschatten en de projecten die door het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering worden ondersteund, doeltreffender maken.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Er worden heel wat middelen ter beschikking gesteld voor zakelijke reizen ter ondersteuning van Export Vlaanderen, waardoor zakenlui ter plaatse de diverse mogelijkheden kunnen onderzoeken. Ik begrijp dan ook

Laverge

niet waarom men zo karig omspringt met de middelen voor parlementsleden die goede relaties willen uitbouwen voor Vlaanderen. Dit zijn geen reizen. Ik ben het dus niet eens met de uitlatingen over snoepreisjes. Wie denkt dat het een snoepreisje is, moet maar niet meegaan.

Die reizen zijn noodzakelijk. Men kan geen zaken doen zonder zich ter plaatse te begeven. Vlaanderen besteedt veel geld aan zakenreizen. Als men politieke relaties wil opbouwen, moet men eenzelfde inspanning leveren. Mijnheer de minister-president, u zou eens een budget voor politieke vertegenwoordiging en politieke contacten moeten overwegen binnen uw begroting. Sinds ik lid ben van de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden – dat is al een hele tijd – hebben we nog maar één reis gemaakt. Bovendien is het budget van de minister-president aangewend, en niet dat van het Vlaams Parlement.

De heer Jef Sleenckx : Men wil het buitenlands beleid absoluut ter plekke gaan bekijken. Men hoeft wel geen vijf of zes mensen te sturen. Het is voldoende als twee of drie mensen het project dat door de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement wordt gesteund, ter plekke met kennis van zaken evalueren.

De voorzitter : Mijnheer Laverge, ik wil u geruststellen. Het Bureau is bezig met een aanpassing van het Reglement, zodat elke commissie de mogelijkheid krijgt om buitenlandse studiereizen te maken over haar specialiteit.

Mijnheer Bossuyt, we laten ons altijd door iedereen adviseren, maar niet iedereen heeft dezelfde appreciatie. De plooiën vallen wel glad. Ik denk dat er geen problemen meer zijn.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, collega's, het verdrag met Zuid-Afrika heeft een wrange nasmaak. Het Vlaams Blok was jarenlang vragende partij om het cultureel verdrag met Zuid-Afrika, dat in december 1977 werd opgeschort, opnieuw op te nemen. We stonden echter alleen met die vraag, misschien met uitzondering van de VLD. Ook dit land schaarde zich onder impuls van een aantal landen met twijfelachtige humanitaire of ethische drijfveren achter de internationale vermanende vinger waarmee naar het zogenaamde apartheidregime werd gewezen. Ik denk dan vooral aan de

Verenigde Staten, die pas na de val van de muur in Europa een Afrikaans totaalproject hebben ontwikkeld.

Naar aanleiding van de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Marokko heeft de heer Van Overmeire in de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden gewezen op de selectieve verontwaardiging die men inzake mensenrechten steeds opnieuw aan de dag legt. Men gebruikt daarbij een dubbele standaard. De boycot van Cuba was en is bijvoorbeeld laakbaar ; de boycot van China was en is niet echt aangewezen ; de boycot van Zuid-Afrika was een absolute must. Alles kan echter veranderen. De bezwaren zijn verdwenen, en de problemen van Zuid-Afrika die zich niet enkel op economisch vlak situeren, worden met de mantel der liefde bedekt en geminimaliseerd. In het verslag over de bespreking van dit verdrag zei de minister-president het volgende : 'Nu staat daartegenover het charismatisch gegeven van Nelson Mandela, en anderzijds de coherente structuur van het ANC.' Ik begrijp niet goed wat men daarmee bedoelt. Misschien bedoelt men dat Zuid-Afrika naar een eenpartijstaat met een sterke leider evolueert. Bedoelt men dat dat een goede zaak is ? Ik begrijp dat niet goed.

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, natuurlijk hebben we gezien dat er veel problemen zijn. Ik heb het grote probleem van de immigratie aangehaald. Wekelijks komen duizenden mensen Zuid-Afrika binnen, terwijl wij al zitten te roepen als er vijf Marokkanen België binnenkomen.

We hebben echter ook vastgesteld dat bij de bevolking de wil aanwezig is om de democratie verder uit te bouwen. Wat mij en naar ik meen veel andere commissieleden heeft getroffen, is die Waarheidscommissie. Deze mensen, die werden onderdrukt door en sterk hebben geleden onder het apartheidregime, hebben een paar jaar geleden opgeroepen om dit alles te vergeten. Voor hen is het ogenblik aangebroken om samen te werken : ze voelden zich verplicht iets te doen voor hun kinderen. Dat is positief en leidt me ertoe te zeggen dat er hoop is voor Zuid-Afrika. Dat is de reden voor ons optimisme.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Kunnen we daar in dit land geen lessen van leren, mijnheer Sleenckx ?

Van Nieuwenhuysen

Niettemin heb ik de indruk dat men al te gemakkelijk de wantoestanden die er ongetwijfeld nog zijn, door de vingers ziet. Zuid-Afrika is in West-Europa nu eenmaal het boegbeeld geworden voor wie hier de multiculturele samenleving wil propageren. Alleszins wordt wie de situatie niet door een roze bril wil zien, meteen versleten voor een onverbetterlijke pessimist. Ik verwijs in dit verband naar de uitspraak in de commissie van de heer Dielens, die het had over de dichotomie tussen optimisten en pessimisten. Sommigen trachten echter een realistische kijk op de situatie te hebben, maar dat wordt blijkaar niet gewaardeerd of aanvaard.

Hoe het ook zij, wij blijven een verdrag met Zuid-Afrika bepleiten, maar dan een verdrag waarin de nadruk wordt gelegd op de taalverwantschap. In de commissie, maar ook reeds vroeger, kwam duidelijk tot uiting dat we op dit punt fundamenteel van mening verschillen met de regering. Deze nadruk moet worden gelegd, zowel omwille van een aantal culturele overwegingen waarnaar reeds werd verwezen door een aantal leden, als omwille van economische overwegingen.

U kent het gezegde : 'Trade follows the flag.' Het is een gezegde dat de Fransen, de Britten en de Duitsers goed kennen, maar dat onder meer door de Vlaamse regering niet erg ter harte wordt genomen. De Vlaamse regering zegt weliswaar dat de taalverwantschap een belangrijk gegeven is, maar dat het niet de reden en het fundament is voor de samenwerking met Zuid-Afrika. Met andere woorden, het taalgegeven is volgens hen ondergeschikt.

Ik moet herhalen wat reeds vroeger uittentreuren werd gezegd : op dit ogenblik zijn er in Zuid-Afrika nog steeds meer mensen die het Afrikaans verstaan, dan mensen die Engels spreken. Er is wel een doelbewust proces van verengelsing gaande : dat kan niet worden ontkend. Het zou echter al te gek zijn dat Vlaanderen zich in dat proces zou laten inschakelen. Voor ons Vlamingen, die weten wat taalonderdrukking betekent, moet dit een reden te meer zijn om bij te dragen tot de levenskracht van het Afrikaans.

Omwille van de Nederlandse taal zijn we samen met Nederland de enigen die daarvoor in aanmerking komen in het kader van internationale samenwerking. Geen van beide regeringen durft dat echter aan, omwille van de wrok uit het verleden. Welnu, voor ons is dit een reden om dit verdrag niet goed te keuren. We zullen ook niet tegenstemmen, daar we van oordeel zijn dat er zeker een verdrag moet komen met Zuid-Afrika. Daar hebben

we immers lang genoeg om gevraagd. Mijnheer de minister-president, ik ga er alleszins van uit dat we nog regelmatig zullen moeten terugkomen op de invulling van dit verdrag. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, de heer Van Nieuwenhuysen poneerde dat in deze zaak de taalverwantschap onmiskenbaar de belangrijkste rol speelt. Die uitspraak wil ik toch enigszins nuanceren.

Tenzij ik me sterk zou vergissen, kan men uiteraard niet ontkennen dat er een taalverwantschap is. Ik vind echter dat we bij het werken aan internationale hulp en samenwerking in de eerste plaats moeten kijken waar de nood het hoogst is. We moeten nagaan waar onze bijdrage zinvol kan zijn en waar er resultaten kunnen worden behaald. Naast dit alles kunnen dan uiteraard ook nog culturele, taalkundige en historische verwantschappen een rol spelen. Al deze elementen moeten echter in onderlinge samenhang worden bekeken.

In 1977 heeft België beslist om de culturele akkoorden met Zuid-Afrika op te zeggen. Ook toen waren de meningen zeer verdeeld. Ikzelf voelde zeer goed aan dat de zwarte bevolking in sterke mate onrecht werd aangedaan. Ik vond het een groot onrecht dat miljoenen mensen geen burgerrechten hadden. Toch was ik niet van mening dat men daarom de relaties moest verbreken.

De bevrijdingsstrijd van het ANC was zeker noodzakelijk, ook al leidde dit in een aantal gevallen tot grote ontsporingen. Het buitensporige geweld kwam van beide partijen : zowel van het toenmalige regime als van de ANC-strijders. Zo ontstond in Zuid-Afrika een maatschappij van geweld, die momenteel nog altijd bestaat.

Als gevolg van dit alles groeide er een generatie van opstandelingen die weigerden om onderwijs te volgen. Zij beschouwden dat als het ultieme teken van hun opstandigheid. Ze wilden de strijd op straat voeren, met echte wapens in de plaats van met intellectuele wapens. Net die generatie moet nu proberen een nieuwe maatschappij op te bouwen. Het gebrek aan vorming speelt hen dan ook duidelijk parten.

Als gevolg van de boycot kende Zuid-Afrika een economische stagnatie, zo niet een achteruitgang. Ook hiervoor betaalt het land nu de prijs. Het is natuurlijk moeilijk om te bepalen of de keuze die

Van Grembergen

men in 1977 heeft gemaakt, een goede of een slechte keuze was. Niemand kan ontkennen dat ze een aantal negatieve gevolgen meebracht. Uiteraard is er ook het positieve gevolg dat er daadwerkelijk een nieuw Zuid-Afrika is ontstaan. Blank en zwart proberen nu samen het land opnieuw op te bouwen.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, ik ondersteun de stelling van de heer Van Grembergen volledig. Wat hij zegt over de boycot, is zeer moedig. Het is evenwel gemakkelijker om dit nu te zeggen dan enkele jaren geleden. De zwarten hadden onze steun het meest nodig, maar zij waren het grootste slachtoffer van de boycot.

De heer Paul Van Grembergen : Ik wens hierover geen onvruchtbare polemiek te beginnen. Het ANC heeft vele westerse landen verzocht om een boycot in te stellen tegen Zuid-Afrika. Ik heb daar begrip voor. Het ANC wilde op die manier rechten verkrijgen voor de eigen, zwarte gemeenschap. Ik vind wel dat de middelen niet altijd in verhouding stonden met de resultaten die men ervan kon verwachten.

Het onderwijs heeft er in hoge mate de prijs voor betaald. Dit brengt mij weer tot dit verdrag. De minister-president en de minister vice-president beschouwen onderwijs als een belangrijk deel van dit verdrag. Ik steun hen daarbij. De steun voor Zuid-Afrika moet beginnen met opleiding, zowel in het lager onderwijs, het beroepsonderwijs als het secundair onderwijs. Zuid-Afrika beschikt over meer universitaire dan welk ander ontwikkelingsland ook. Het telt meer dan 80.000 universiteitsstudenten. Dit is wonderbaarlijk. Nergens anders ter wereld vindt men dit terug.

Een elite is nodig, maar kan zonder een basis van handenarbeid en kleine familiale ondernemingen niet overleven. Soms wordt de elite wegens een gebrek aan onderbouw tot corruptie gebracht. Het is moeilijk om in dit land anderen hierover de les te spellen, maar het is gewoon een feit dat een elite bij gebrek aan onderbouw corrupt wordt. *(Opmerkingen van de heer Gilbert Bossuyt)*

Als er al moet worden gekozen, en dit verdrag doet dit, dan moeten we eerst en vooral denken aan onderwijs en KMO's. Men denkt soms dat alle blanken in Zuid-Afrika eigenaars zijn van goudmijnen, banken of onvoorstelbare hoeveelheden

land. Er is in Zuid-Afrika echter net zo goed een belangrijk blank proletariaat. Daar zwijgt men liever over. Het komt nobel en correct over wanneer men het enkel over de volksverheffing van de zwarte bevolking heeft. Het feit dat er een blank proletariaat is, wordt verdoezeld. Wie het land kent, weet dat dit een van de vergiftigde situaties is waarmee het wordt geconfronteerd. Zonder raciaal te denken, moeten we oog hebben voor het feit dat in Zuid-Afrika ook een blank proletariaat bestaat.

Mijnheer de minister-president, we hebben geen onuitputtelijke bronnen van middelen om in te zetten op het internationale vlak. Ik weet ook dat we vooral het accent willen leggen op het verbeteren van de infrastructuur in Vlaanderen en op thema's als bijvoorbeeld tewerkstelling. Maar ik pleit ervoor om, als straks de groei van onze middelen nog iets meer uitgesproken wordt, in eenzelfde groei van ons internationaal optreden te voorzien. Dat moet geen optreden van de hoge diplomatie of een stijf academisch gedoe zijn, maar een optreden in solidariteit en sociaal werk aan de basis. U begrijpt wel welke richting ik uit wil.

Zuid-Afrika is een reusachtig land. Het is onvoorstelbaar hoe op eenzelfde territorium zo'n groot verschil in situaties kan bestaan : van toestanden van grote onderontwikkeling en situaties van gewone ontwikkeling, tot een beschavingsniveau waarbij de grootste rijkdom en verfijning worden geëtaleerd. Wie in Kaapstad of in andere steden van zuidelijk Afrika rondloopt, merkt op enkele kilometers afstand het contrast tussen enerzijds de grootste weelde, die zonder enige schroom of terughoudendheid wordt uitgestald, en anderzijds de grootste verpaupering. Ik wil hiermee de situatie in groeiende wereldsteden als Mexico en Caïro niet minimaliseren. Ik wil slechts aantonen hoe groot de verschillen zijn binnen dat ene territorium.

Dat mag ons echter niet beletten om functioneel op te treden. Mijnheer de minister-president, buitenlandse betrekkingen werden in de Belgische staat altijd in een geheim consistorie behandeld – ik mag het geen sekte noemen want dat zou te oneerbiedig zijn. Het publiek werd weinig of niet over de beslissingen voorgelicht. Dat was het overheersende systeem in de Quatre Brasstraat. Als Vlaanderen de buitenlandse politiek anders wil aanpakken, dan moet dit thema bekend en bespreekbaar worden bij de bevolking. Men moet weten waarom en hoe beslissingen worden genomen. Dat heeft te maken met de democratische invulling van de buitenlandse politiek en met de

Van Grembergen

wijze waarop daarover wordt voorgelicht en geïnformeerd. Dit is echter een thema voor een ander debat.

Mijnheer de minister-president, we zullen dit verdrag steunen. Wilt u echter op enkele vragen nog een antwoord geven? Er is in een gemengde commissie voorzien. Wie zal daar namens Vlaanderen in zetelen? Zij moet waken over de toepassing van dit verdrag. Is daarin plaats voor iemand van de Taalunie? De promotie van het onderwijs en van de Nederlandse taal is belangrijk. Zal in die gemengde commissie iemand met een specifieke kennis over die problematiek deelnemen aan het overleg?

We hebben voor dat reusachtige Zuid-Afrika keuzes gemaakt. We kiezen onder andere Vrijstaat en Noordprovincie als belangrijke deelstaten waarmee we de contacten dieper willen uitbouwen. Op welke basis werden die keuzes gemaakt? Zullen we in de toekomst met andere provincies in Zuid-Afrika gelijkaardige specifieke akkoorden afsluiten?

Ik wil een laatste punctuele vraag stellen. We spreken nog altijd over een verdrag tussen de Vlaamse regering en de republiek Zuid-Afrika of de Zuid-Afrikaanse regering. Waarom kunnen we niet spreken van een verdrag tussen Zuid-Afrika en Vlaanderen? U weet dat we in het verleden ervoor hebben gepleit afstand te doen van begrippen zoals Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap en een meer formele invulling na te streven. Ik vraag dat bijkomende akkoorden ten behoeve van dat aspect meer aandacht zouden krijgen. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, voorzitter, collega's, ik ben, vermoedelijk, de laatste spreker. Ik wil in naam van mijn fractie de secretaris en de verslaggever danken voor het uitgebreide en degelijke verslag. Ik wil ook de commissievoorzitter danken voor zijn uitgebreid verslag van de zending naar Zuid-Afrika die we met een aantal commissieleden maakten.

De historiek van Zuid-Afrika is voldoende gekend en ook voldoende geschetst door de vorige sprekers. Het heeft niet veel zin bij het verleden te blijven stilstaan. Zonder ooit het perverse van de apartheid te vergeten, moet er gebouwd worden

aan een nieuw Zuid-Afrika met gelijke rechten voor iedereen. Dat is een zware opdracht voor de nieuwe beleidsploeg. Deze moet geloven in democratie en verdraagzaamheid. Zij moet politiek bekwaam zijn en bereid tot compromissen. Tegenover de beleidsploeg staat een bevolking waarvan de meerderheid nog steeds zwart en arm is. Slechts een minderheid is rijk en blank. Ik ben akkoord met de heer Van Grembergen die stelde dat er steeds meer uitzonderingen zijn.

Bij mijn bezoek aan Zuid-Afrika ben ik de stortplaatsen gaan bekijken in de buurt van Pretoria. Zoals in de meeste derdewereldlanden wonen er mensen van en op de storten. Dat is de laagste categorie van de bevolking. Ik heb daar geen blanken aangetroffen. In die categorie vindt men alleen kleurlingen.

Het land kent bovendien een grote onveiligheid. President Mandela vertelde ons dat het een groot knelpunt is in zijn beleid. Voornamelijk in de steden is de onveiligheid zeer groot, wellicht omdat de gekleurde bevolking ongeduldig is om hun rechtmatig deel van de koek in te pikken. De blanken tonen hun bereidheid om te delen te traag. Er is veel werkloosheid die maar bij mondjesmaat opgelost raakt. Gelukkig is de kapitaalvlucht, ingegeven door schrik, bij de overwegend ingeweken blanken stilaan aan het afnemen. De mensen waren pessimistisch en bang.

Wat me vooral getroffen heeft, is de hoop van de autochtonen, zwarten, blanken en kleurlingen. De samenwerking van hen die in hetzelfde schuitje zitten, is de enige mogelijkheid om naar een betere en rechtvaardige samenleving te evolueren. Het is een eer voor ons om aan de opbouw van die samenleving te kunnen meehelpen.

Ik wil meteen duidelijk stellen dat voor ons de taal hierbij van geen belang is. Al zou er in dit land geen enkel woord worden gesproken in een taal die wij begrijpen, dan zou dit niets afdoen aan onze bereidheid om mee te werken. Zelf vind ik het Afrikaans een prettig klinkend taaltje.

De voorzitter : De heer van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mevrouw Verwimp, dat u niet de taal kiest als basisgegeven voor uw hulp, daarmee heb ik geen probleem. Maar ik heb wel een probleem met het feit dat men miljoenen mensen berooft van het instrument dat hen mondig maakt en ontvoogdt. Dat is de essentie van mijn benadering. Het gebruik van het Afrikaans in

Van Grembergen

Zuid-Afrika is een middel waarmee miljoenen mensen zich kunnen waarmaken. Verdrukking van een taal, of die nu het Afrikaans is of een taal van een stam, kan nooit aanvaardbaar zijn. U kunt niet ontkennen dat in Zuid-Afrika doelbewust een politiek wordt gevoerd om het Engels als een unionistisch gegeven in te voeren, en dat aanvaard ik niet. Met het eerste deel van uw benadering ben ik het wel eens.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer Van Grembergen, misschien had u me mijn zin beter laten afmaken. Ik vind het Afrikaans een prettig klinkend taaltje. Het is voor mij vaak zeer herkenbaar, maar ook vaak vreemd.

Maar als een democratisch gekozen regering om welke redenen ook, misschien kostprijs, misschien andere gevoeligheden, beslist om één of meerdere talen te bevoordelen tegenover de andere, en als het Afrikaans daar niet bij is, dan zullen wij niet de oorlog verklaren aan dat land en zullen wij onze steun niet verminderen of opschorten.

De heer Paul Van Grembergen : Waarom zegt u nu zoiets ?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Omdat voor een groot aantal van de vorige sprekers de taal een zeer belangrijk element bleek te zijn van onze overeenkomst met Zuid-Afrika. Voor ons is dat belang relatief.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik protesteer tegen deze suggestieve en onnozele benadering, die de kern van de zaak op geen enkele wijze dient of beter belicht. Ten eerste is het Afrikaans geen taaltje, en dat wens ik nog eens te onderstrepen. Ten tweede is taal een instrument van ontvoogding, en geen instrument van verdrukking. Of die taal nu gesproken wordt door 10 miljoen mensen, of door 60.000, zoals het Duits in België, elk heeft het recht om zich uit te drukken in de taal van zijn keuze. Dat is de basisredenering.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer Van Grembergen, u hebt de kans gehad uw standpunt in verband met taal hier te verduidelijken. Ik heb daarnaar geluisterd.

De heer Paul Van Grembergen : Ik wil protesteren tegen onterechte uitspraken die ons in een daglicht plaatsen waarin we niet willen staan. Al degenen die over het Afrikaans hebben gesproken, wensen niet in die context te worden beoordeeld.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik wil duidelijk maken dat voor ons de gevoeligheid van de taal helemaal anders ligt en veel minder domineert in de goedkeuring van dit voorliggend verdrag.

In 1994, vlak na de omverwerping van de apartheid en vóór de algemene verkiezingen, werd een resolutie betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse regering ook door Agalev mee ingediend en goedgekeurd. Mijnheer de minister-president, ik neem aan dat het voorliggend verdrag daarvan ten minste voor een deel de weerslag is.

Mede omwille van de taalgevoeligheid, collega's, moet het verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Republiek van Zuid-Afrika – dat zoals ik heb opgemerkt in de commissiebespreking beter een verdrag tussen Vlaanderen en het Zuid-Afrikaanse volk zou zijn – een open en transparant verdrag zijn. Ik kan niet zeggen dat dit hier voor 100 percent het geval is. Vandaar dat ik met betrekking tot het voorliggende verdrag enkele opmerkingen wens te formuleren.

Een eerste opmerking is dat het verdrag over cultuur, taal, wetenschap, technologie en sport gaat. Geen enkel artikel handelt echter expliciet over de diverse sectoren die de Vlaamse regering bij voorbaat wil ondersteunen, namelijk plattelandontwikkeling, huisvesting en KMO-beleid. Deze zaken komen in het verdrag niet voor. Het is dus eigenlijk geen basis voor de minister-president om te doen wat hij momenteel in Zuid-Afrika doet. Tijdens de commissiebesprekingen werd echter wel verwezen naar memoranda en intentieverklaringen. Er werd toen ook gesteld dat er geen beletsel is voor projectmatige samenwerking op andere terreinen. Dit kan evenwel tot twee circuits leiden : een binnen het bestaande verdrag en een erbuiten. De minister-president heeft verklaard dat dit misschien wel het best haalbare verdrag binnen die bepaalde periode was. Dit is best mogelijk, maar toch blijf ik erbij dat het bestaan of het ontstaan van twee dergelijke parallelle circuits niet direct tot transparantie leidt.

Mijn tweede opmerking betreft het gebrek aan overleg en complementariteit. Dit verdrag komt in de plaats van het cultureel akkoord tussen België en Zuid-Afrika van juni 1954 dat echter in 1977, omwille van de apartheid, werd opgeschort. Vlaanderen wil een buitenlands beleid doorvoeren, bij voorkeur onder meer in Zuid-Afrika, maar ook de federale regering ambieert nog steeds een belangrijke samenwerking met Zuid-Afrika. In dit verdrag wordt evenwel nergens verwezen naar enig ander beleidsniveau in België. Er wordt niet ver-

Verwimp-Sillis

wezen naar overleg of naar complementariteit van de projecten of programma's.

De derde opmerking slaat op de gemengde commissie om de samenwerkingsprogramma's te bespreken. Er wordt echter nergens vermeld – ook niet in de toelichting – wie er deel van uitmaakt. Wellicht zijn het enkele regeringsvertegenwoordigers op hoog niveau. Is in dit verband in ruimte voorzien voor inspraak en participatie van bevolkingsgroepen en organisaties in Zuid-Afrika zelf en in Vlaanderen? Indien de minister-president hierop een negatief antwoord moet geven, dan beschouwen wij dit als een gemiste kans.

Een vierde opmerking is dat nergens aangegeven wordt dat er in beide landen een of andere vorm van rapportering kan of moet komen over de activiteiten in het kader van dit verdrag. In het belang van de opvolging en de continuïteit van de projecten en ook om uit eventuele mislukkingen te kunnen leren, is ook dit volgens ons een tekortkoming in het verdrag.

Tot slot zou ik uw aandacht willen vragen voor iets dat misschien wat naar betutteling ruikt en daarvoor extra gevoelig ligt, maar het is een bekommernis die mij gesignaleerd werd door mensen met een hart voor het nieuwe Zuid-Afrika. Zuid-Afrika is een land in transitie, op weg naar democratie. De mensen die hieraan werken, zijn vaak nieuw en hebben maar weinig ervaring. Ze zijn volop bezig met moeilijke dossiers. Dit verdrag, ondanks al zijn goede bedoelingen, betekent wellicht een bijkomende belasting voor hun administratie. We moeten ervoor uitkijken onze steun niet te laten recupereren door pressie- en belangengroepen die juist niet met transitie bezig zijn en die buiten de overheid om werken. Als we waakzaam zijn voor deze problematiek kunnen we gevoeligheden ontwikkelen om juist niet als een pletwals over de jonge administratie te rollen.

Mijnheer de minister-president, om een boutade te gebruiken: het kon beter. Maar omwille van ons geloof in de jonge democratische krachten en in het multiculturele Zuid-Afrika dat veel ondersteuning nodig heeft, steunt Agalev dit ontwerp van decreet omtrent de samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Republiek Zuid-Afrika. We hopen van ganser harte dat het nieuwe Zuid-Afrika spoedig een land wordt waarin het goed is om wonen voor iedereen, en een samenleving vormt waarvan wij en anderen nog kunnen leren.

Mijnheer de voorzitter, ik wou graag nog even terugkomen op iets dat daarnet werd verteld. De voorzitter van de commissie vermeldde mijn naam in verband met mijn visie over het nut van buitenlandse reizen. Ik twijfel er niet aan dat buitenlandse reizen nuttig zijn voor de reizigers, voor ons, en ook voor een aantal mensen ter plaatse. Mijn vraag is evenwel of het sturen van een officiële delegatie het geschikte instrument is ter controle van buitenlandse projecten van de regering.

Een aantal voorbeelden van de federale regering en parlement zijn duidelijk. De witte olifanten van het ABOS zijn niet dankzij parlementaire delegaties aan het licht gekomen, alhoewel de heer Laverge soms met heimwee terugdenkt aan de reizen die hij heeft gemaakt tijdens zijn federale periode. Ook de voorbereiding van de genocide in Rwanda werd niet opgemerkt door een parlementaire delegatie. Ik verwijt de leden dit niet, maar ik wijt dit aan het systeem van officiële delegaties: men toont u wat men u wilt tonen. Daarom wil ik aandringen op omzichtigheid bij het sturen van parlementaire delegaties, vooral naar het buitenland. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, normaal zou ik na het betoog van de heer Suykerbuyk voor de CVP-fractie het woord in dit debat niet vragen. Ik heb echter een mondelinge vraag aan de minister-president over dit thema ingediend. Volgens de agenda van de commissie zou ik die vraag morgen kunnen stellen, maar aangezien het debat over dit verdrag vandaag in de plenaire vergadering wordt behandeld, lijkt het mij zinvoller om mijn bekommernis nu te uiten.

Vandaag is gebleken dat ook andere parlementsleden mijn bekommernis delen. Ik heb het met name over het probleem van het taalgebruik in Zuid-Afrika en in het bijzonder over het gebruik van het Afrikaans. Uit de betogen van de andere fracties blijkt dat het Vlaams Parlement dit verdrag zal goedkeuren. Het verdrag behandelt in het bijzonder het onderwijs, de kunst, de cultuur, de wetenschap, de technologie en de sport.

In de toelichting van het verdrag wordt verwezen naar de Vlaamse gevoeligheid voor taal. Deze gevoeligheid heeft ook het Vlaams Parlement altijd gekend, waardoor we des te waakzamer zijn. De heer Van Grembergen had het over het belang van de mogelijkheid die aan iedereen moet worden geboden om zich in zijn eigen taal tot de overheid

Coens

te richten, om in zijn eigen taal terecht te kunnen voor rechtspraak en om in zijn eigen taal in de samenleving te kunnen ageren. In de toelichting wordt daarenboven gewezen op de taalverwantschap tussen het Nederlands en het Afrikaans, die als brug kan dienen voor de contacten met Zuid-Afrika. Voor taalzaken wordt verwezen naar de Nederlandse Taalunie.

Mijnheer de minister-president, het belang van het Afrikaans in zuidelijk Afrika moet worden benadrukt. 6 miljoen mensen hebben het Afrikaans als eerste, en 10 miljoen mensen als tweede taal. Het Afrikaans kan op het continent als een lingua franca van zuidelijk Afrika worden beschouwd dat een grote verscheidenheid aan gebruikers kent. Dat is belangrijk. Het is eveneens belangrijk voor Vlaanderen dat wij deze taal voor een stuk begrijpen. De heer Platteau wees hierop. Voor de Vlaamse Gemeenschap is het van groot belang om vlotter in contact te kunnen treden met de verschillende gebruikers van deze taal. Dit kan onze contacten met het Afrikaanse continent bevorderen.

Vorig weekeinde heb ik wat gesurft op het Internet. Ik heb gemerkt dat een discussie over de nieuwe oriëntatie van de taal intern wordt gevoerd tussen de Afrikaanstaligen. Ze willen zich afzetten tegen het verleden en de taal doelbewust herdefiniëren. Ze kiezen dan ook zeer doelbewust voor een identificatie met het nieuwe Zuid-Afrika, waarin de verscheidenheid zo belangrijk is. Men streeft ook in de Afrikaanstalige gemeenschap naar transformatie en een eigen identiteit. Men zegt terecht dat een eentalig Engels land niet het gezicht kan zijn van het nieuwe getransformeerde Zuid-Afrika.

Vorige maand had er in het Zuid-Afrikaanse parlement een debat plaats over de taal en het gebruik van het Afrikaans in het bijzonder. De aanleiding daarvoor was een parlementair voorstel om voortaan alleen nog Engels te gebruiken in wetteksten. Daarenboven is er een interne werknoot verschenen om het Afrikaans te weren in gerechtshoven. Er zijn ook een aantal voorstellen om plaatsnamen in het Engels om te zetten. Om budgettaire redenen pleit men voor eentaligheid. Deze voorstellen druisen in tegen de grondwet van Zuid-Afrika, waarin staat dat alle officiële talen – en dat zijn er elf – moeten worden gepromoot.

Naar aanleiding van dat debat heeft de president van Zuid-Afrika op 12 februari in het parlement gezegd dat het Afrikaans voor hem erg belangrijk

is. Hij zegt dat Afrikaners en ik citeer : 'are active in every sphere of our national life and they are adherent to every party. The rights they have should be protected and are protected in our constitution.' De president sprak met andere woorden zijn steun uit voor het vrijwaren van het Afrikaans.

In Vlaanderen voelen we ook zeer sterk het belang van taal aan. Hoe kunnen we op deze discussie reageren die misschien tot gevolg heeft dat men voor eentaligheid in Zuid-Afrika kiest ? Het departement van Justitie in Zuid-Afrika ontkent dat er een beslissing is genomen naar aanleiding van de interne nota. Welk signaal kan de minister-president geven om aan te tonen dat het niet de wens is van de Vlaamse Gemeenschap om van Zuid-Afrika een eentalig Engels land te maken ? Die eentaligheid doet afbreuk aan wat leeft in de verschillende volksgemeenschappen. Het Afrikaans is voor ons trouwens niet onbelangrijk. Kan de minister-president een signaal geven naar aanleiding van het debat van vandaag, of kan hij het onderwerp aankaarten op het volgende jaarlijkse overleg met Zuid-Afrika ? (*Applaus bij de CVP, de VLD, de VU en AGALEV*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik ben een tevreden man omdat we vandaag dit ontwerp van verdrag bespreken. Ik heb begrepen dat het quasi-unaniem zal worden goedgekeurd. Ik ga niet in op de overweging van een fractie om het ontwerp niet goed te keuren, omdat ik dat een vergissing vind. Ik laat dat voor hun rekening. Als men niet ingaat op de gelegenheid om samen te werken, dan is dat verkeerd.

Ik ben ook tevreden omdat dit verdrag met Zuid-Afrika geen formaliteit is. Het leeft, en het heeft een goede basis. Het is een uitermate belangrijk verdrag. Het behelst immers onderwijs, cultuur, wetenschap, technologie en sport. Dit zijn belangrijke thema's voor Zuid-Afrika, maar ook voor Vlaanderen.

Ik wil meteen antwoorden op een van de vragen. Het verdrag is een onderdeel van een bredere samenwerking die steunt op 'memorandums of understanding'. Dit is een intentieverklaring waarin uiteraard ook andere sectoren aan bod komen. We hebben misschien iets te snel gewerkt. Mede door de reorganisatie in Zuid-Afrika, de nieuwe regering, de hervorming van de departementen en de administratie was het quasi-onmogelijk dit ver-

Van den Brande

drag al direct tot alle sectoren uit te breiden. Het verdrag vormt een basis voor verdere samenwerking op het vlak van economie, landbouw, democratisering en gezondheid.

Zoals altijd in ons buitenlands beleid staat de capaciteitsverbetering en -versterking van mensen centraal. Dat betekent zoveel als de ontwikkeling van mensen onder een nieuwe, democratische overheid. Vlaanderen beschikt niet over massieve budgetten, maar toch leveren we een substantiële bijdrage aan de samenwerking. De samenwerking beantwoordt aan de behoeften en prioriteiten van Zuid-Afrika. Het volstaat een aantal verklaringen van de Zuid-Afrikaanse gezagdragers na te lezen om dit te onderkennen.

Is taal het enige richtinggevend element ? Ik heb het al zo vaak gezegd : een gemeenschappelijke taal kan onmogelijk de enige basis vormen voor samenwerking. Het heeft evenmin zin de taalgemeenschappelijkheid of de taalnaberschap te ontkennen.

De Zuid-Afrikaanse regering is zich zeer goed bewust van de sterke en de zwakke punten van het systeem. We hoeven geen idyllisch beeld op te hangen van Zuid-Afrika, maar we mogen de positieve elementen wel vermelden. Steeds meer mensen krijgen toegang tot de basisdiensten : water, elektriciteit, sanitaire voorzieningen. De criminaliteitsbestrijding maakt vorderingen. Zoals overal ter wereld blijven er reële problemen op dit punt in de urbane en suburbane gebieden. Er is onderwijs voor iedereen. De commissie voor Waarheid en Verzoening is een teken van hoop en verandering, ook al legt ze veel leed en verdriet bloot.

We kunnen onze geschiedenis niet vergelijken met die van Zuid-Afrika, maar we kunnen leren van nieuwe democratieën. De openheid en rustige verbetering waarmee Zuid-Afrika omgaat met zijn verleden, is voor ons een voorbeeld.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Ik betreurt dat we niet in staat zijn zover te gaan als we wensen.

Er zijn natuurlijk ook negatieve punten. Dit geldt onder meer voor de economie, die minder sterk groeit dan gepland. De werkloosheidsgraad, die in bepaalde gebieden 45 tot 55 percent bedraagt, is niet niks. We kunnen echter vertrouwen hebben in

de continuïteit van het leiderschap. Als we verwijzen naar het ANC en andere partijen, moeten we goed voor ogen houden dat men een bepaalde doelstelling had die men moest invullen met een programma en waarvoor men mensen ter beschikking moest hebben.

Ik heb maar één verklaring voor het feit dat de overgang op die manier tot stand is kunnen komen : jarenlang heeft men, in gevangenschap, de organisatie van die nieuwe samenleving voorbereid. Ik stel vast dat het nieuwe trio – de opvolger van Nelson Mandela, Thabo Mbeki, de vice-voorzitter, Jacob Zuma, en de verantwoordelijke voor het dagelijks bestuur van het ANC, Patrick Lekota – zorgt voor de continuïteit van het beleid en hopelijk ook voor de continuïteit van de vooruitgang.

Bij de buitenlandse contacten kunnen persoonlijke contacten enig belang hebben, niet alleen voor de follow-up van programma's maar ook voor de invulling ervan. We hebben de gelegenheid gehad Thabo Mbeki, Jacob Zuma en Patrick Lekota enkele malen te ontmoeten. Hierdoor kunnen we overleg plegen over bepaalde zaken en die ook oriënteren.

Mijnheer de voorzitter, collega's, dit zijn niet enkel intentieverklaringen, het gaat duidelijk over engagementen. We hadden vooropgesteld om ongeveer 200 miljoen frank per jaar ter beschikking te stellen. Voor 1997 ging het om ruim 258 miljoen frank. Dit bedrag kan als volgt worden opgesplitst : afgerond kreeg onderwijs 36 miljoen frank ; wetenschap, technologie en beurzen voor post-doctoraten 45 miljoen frank ; huisvesting, een project dat door de voorzitter bij de eerste zending naar Zuid-Afrika werd opgezet, ruim 50 miljoen frank ; welzijn, volksgezondheid, cultuur en specifieke programma's 17,2 miljoen frank en duurzame ontwikkeling 118 miljoen frank. Globaal gaat het dus om een bedrag van 258 miljoen frank. Bovendien werden alle suggesties van de parlementsleden hetzij goedgekeurd, hetzij verlengd, hetzij versterkt. Het was trouwens één van de bedoelingen van de zending om de appreciatie en evaluatie van de parlementsleden te krijgen.

Tijdens het debat heeft men het ook gehad over de situatie van het Afrikaans. Mijn uitgangspunt blijft dat we ons moeten richten naar het nieuwe Zuid-Afrika. We moeten dan ook onverkort aandacht hebben voor de plaats van het Afrikaans. Bij sommigen bestaat nog het misverstand dat het Afrikaans een of ander taaltje is. Het is inderdaad geen

Van den Brande

Nederlands, maar het is wel één van de elf talen die in de Grondwet van 1996 werden ingeschreven.

Omwille van de mooie klankkleur zal ik ze even aanhalen : het Afrikaans, het Engels, Ndebele, Sepedi (Northern Sotho), Sesotho (Southern Sotho), Swati, Tsonga, Tswana (Setswana), Venda, Xhosa, Zulu.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, mag ik u vragen even aan onze diensten te denken.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ga ervan uit dat het Vlaams Parlement grote deskundigheid in huis heeft. Ik zou ook nog de talen kunnen opsommen die men belangrijk vindt, maar die niet tot de elf officiële behoren. We mogen ons natuurlijk niet aan taalimperialisme bezondigen. We kunnen niet de nieuwe missie zijn die Zuid-Afrika moet winnen voor het Afrikaans, de buurtaal van het Nederlands. Wel moeten we grote aandacht schenken aan de plaats van het Afrikaans in het toekomstige Zuid-Afrika.

Volgens de meest recente informatie die ik heb kunnen inwinnen, is er een discussie over het gebruik van de talen bezig. Het risico bestaat dat men alleen voor het Engels zou kiezen. Ik wil hier wel benadrukken dat deze beslissing tot vandaag nog niet is genomen. Verder is het van belang te weten dat zowel president Mandela als de heren Lekota en Zuma verzoenende taal hebben gesproken. Ook de heer Mbeki heeft soortgelijke verklaringen afgelegd.

De discussie over de plaats van het Afrikaans wordt beïnvloed door het imago van die taal bij een gedeelte van het ANC. Men kan stellen dat het gaat om een invloed uit het verleden, die zich tot vandaag laat gelden. Verder wordt de discussie beïnvloed door de strijd om de gelijkberechtiging van de negen andere officiële talen. De puntjes moeten op de i worden gezet. De discussie draait niet rond de vraag of men naast het Engels ook het Afrikaans moet gebruiken, maar wel of men naast het Engels ook de tien andere talen moet gebruiken.

Dat neemt niet weg dat we krachtens het verdrag bijzondere aandacht besteden aan het Afrikaans. Die aandacht is vanzelfsprekend. De facto worden er een aantal programma's opgezet over taal- en historisch verwantschap. Het spreekt vanzelf dat deze programma's eerder betrekking hebben op het Afrikaans dan op het Zulu of het Xhosa. Ver-

der hebben we een aantal specifieke projecten lopen waarin die aandacht aan bod komt. Het gaat om alfabetiseringsprojecten van de Stichting Vir Afrikaans ; om culturele projecten, zoals de vertaling van theaterstukken en Vlaamse werken naar het Afrikaans ; en om tolkenopleidingen en het leveren van vertaalapparatuur.

We moeten dus goed voor ogen houden dat het probleem zich niet beperkt tot het Afrikaans. Het gaat om een probleem van de tien talen die naast het Engels worden gesproken. Het Afrikaans heeft voor ons een bijzondere betekenis, gezien het taalkundige nabuurschap ervan. In uitvoering van het Verdrag zijn er een aantal projecten uitgewerkt die ervoor zorgen dat het Afrikaans bijzondere aandacht krijgt. In Zuid-Afrika leven 42 miljoen mensen. Het Afrikaans speelt in dat land een erg belangrijke rol. Het is de eerste taal van 6 of 7 miljoen Zuid-Afrikanen, en de tweede taal van 10 miljoen anderen. Voor 16 tot 17 miljoen mensen vervult het Afrikaans dus een belangrijke brugfunctie. Dat is een maatschappelijk gegeven dat niet over het hoofd kan worden gezien.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de minister-president, u plaatst het probleem in zijn juiste context. U vermeldt ook terecht dat er een gevaar bestaat, maar dat er verzoenende taal wordt gesproken. Het gevaar dat men in de juridische wereld enkel over Engelstalige nota's zou beschikken, ervaren Vlamingen vanuit hun historische achtergrond als een probleem. Zult u, naar aanleiding van de goedkeuring van dit Verdrag, een signaal uitsturen in verband met deze ontwikkelingen ? Of zegt u dat het om de interne keuken van Zuid-Afrika gaat ?

Wat op het bord komt, moet ook goed zijn. Dit is belangrijk als het de interne keuken betreft. Er is een rechtstreekse band tussen de interne en de externe keuken. Ik heb de bedoeling om daar in onze relatie met de Zuid-Afrikaanse regering onmiddellijk op in te spelen. In die zin hoop ik dat het ontwerp zal worden goedgekeurd.

Zoals dat ook voor een aantal andere zaken het geval is, wil ik erop wijzen dat we het belangrijk vinden dat de verschillende talen van Zuid-Afrika kunnen behoren tot het democratisch erfgoed. Dit probleem bestaat niet alleen in de Belgische context, waar discussie bestaat over het al dan niet opnemen van 11 talen in de Europese Unie. Als we opkomen voor het Nederlands in de Europese Unie, dan gaat het niet alleen over een cultureel expressiemiddel : het is ook een kwestie van demo-

Coens

cratie. En als men denkt aan democratie, dan denkt men onmiddellijk aan rechtsbedeling. Rechtsbedeling heeft te maken met basisrechten die moeten worden gewaarborgd. In de globale context zullen we dit zeker doen. In dit verband is het vanzelfsprekend dat de gemengde commissie een samenvatting heeft die varieert naargelang van het onderwerp dat wordt behandeld. Als het gaat over het onderwijs en de Nederlandse taal, zal dit eveneens in rekening worden gebracht. Het is niet de bedoeling om een afvaardiging van de Taalunie naar de gemengde commissie te sturen. Dit heeft niets te maken met principiële redenen, maar wel met het feit dat de Taalunie als supranationaal gegeven moeilijk haar weg kan vinden in een bilaterale overeenkomst. Ik zal erover waken dat dit wordt opgenomen in de verschillende facetten van het beleid.

De globale samenwerking met Zuid-Afrika, meer bepaald met Vrijstaat en de Noordprovincie, zal evolueren. Ik sluit niet uit dat ook in de andere provincies projecten kunnen worden uitgevoerd. Het gaat dus niet om een besloten gegeven dat wordt beperkt tot deze twee provincies.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de minister-president, dit is een belangrijke verklaring. Volgens mijn informatie, die waarschijnlijk onjuist is, zouden de mogelijke contacten met Westkaap zijn afgesprongen. Is dit dan een fabeltje ?

Minister-president Luc Van den Brande : Het is goed dat u deze vraag stelt. We hebben echter niet alle wijsheid in pacht. Als interessante projecten worden voorgesteld waarvan de noden worden geargumenteed, waarom zouden we die dan niet in overweging nemen ? Het is immers ook een historisch gegeven dat de oorspronkelijke Kaapprovincie, omwille van verscheidene banden, het eerste gebied is waarop men zich richt.

Ook Vrijstaat is een voor de hand liggende provincie. In de Noordprovincie heeft minister Van den Bossche inzake onderwijs een aantal zaken gedaan. De bedoeling was even buiten deze voor de hand liggende contouren te treden. Hetzelfde geldt voor Kwazulu-Natal. Wat de Westkaap betreft moeten we nog een aantal zaken nagaan. Er is dus geen enkele reden om te zeggen dat dit verdrag een

exclusieve samenwerking inhoudt met twee provincies, namelijk Vrijstaat en de Noordprovincie.

Alles is een proces. In de toekomst moeten we wellicht de gebruikte terminologie tussen Vlaanderen en het betrokken land bijwerken. Het advies van de Raad van State zou ons echter niet hebben geholpen. Volgens dat advies had men immers Vlaamse Gemeenschap moeten schrijven, in plaats van Vlaamse regering. Ook in de huidige stand van zaken blijft dit dus een moeilijkheid.

Er werd een vraag gesteld over de gevolgen van de handelszending. De verschillende mensen die aan de exporthandelszending hebben deelgenomen, hebben in de meest diverse sectoren contracten afgesloten. Voorbeelden zijn : betonmolens, metaalverwerking, vlees, hout, containers en technologie. Fabrimetal heeft er ondertussen een agentschap geopend. Tientallen contracten werden afgesloten. Dat was ook onze bedoeling : het ging om een gekoppelde zending waaraan ook ondernemers deelnamen. Beide aspecten waren goed van elkaar gescheiden, maar zijn daarom nog niet aan elkaar tegengesteld.

Ten slotte mogen we de samenwerking met Zuid-Afrika niet alleen bekijken vanuit het oogpunt van de 258 miljoen frank die werd uitgetrokken voor 1997. Er is immers ook een heel belangrijke immateriële toegevoegde waarde aanwezig. Die waarde uit zich vooral in het engagement van talrijke groepen in Zuid-Afrika, zonder dat men dit aan de hand van concrete projecten kan meten.

Die toegevoegde waarde is niet alleen belangrijk voor de duurzame ontwikkeling van Zuid-Afrika, maar ook voor de samenwerking die we met heel zuidelijk Afrika willen opbouwen en waarvan Zuid-Afrika een belangrijk onderdeel is. Voor sommigen is Afrika een vergeten en bijna verloren continent. We mogen Afrika echter niet op die manier benaderen. Voor Afrika wordt een nieuwe toekomst enkel mogelijk als die wordt ondersteund door een duurzame ontwikkeling van heel zuidelijk Afrika. Laten we hopen dat ook de Maghreblanden en Noord-Afrika een ontwikkeling kennen, en dat er opnieuw een eigen dynamiek ontstaat in Centraal-Afrika.

Onze bijdrage tot een duurzame ontwikkelingssamenwerking mag zich dus niet beperken tot Zuid-Afrika en meetbare bedragen, want ook menselijke redenen en efficiëntie spelen een rol. De huidige ontwikkelingssamenwerking steunt voor 90 procent op datgene waar we dagelijks verantwoordelijk voor zijn : onderwijs, KMO, bijzondere oplei-

Van den Brande

dingsvormen en huisvesting. Dat zijn allemaal essentiële zaken voor de ontwikkeling van een samenleving. Dit verdrag is dan ook een goede aanzet tot een oordeelkundige benadering van de grotere verantwoordelijkheid die we op het vlak van de internationale samenwerking op ons willen en moeten nemen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Ik wilde minister-president Van den Brande niet onderbreken tijdens zijn interessante uiteenzetting. Ik geef hem grotendeels gelijk. Ik wil wel nog even terugkomen op twee punten.

Ten eerste heeft minister-president Van den Brande een aantal negatieve punten geciteerd. Heel even had hij het over de criminaliteit. We kunnen op dit ogenblik geen debat over Zuid-Afrika voeren zonder aandacht te besteden aan de criminaliteit, die daar een zeer belangrijk gegeven is. Dan heb ik het niet alleen over de veiligheid van de mensen ter plaatse, maar ook over die van de mensen die Zuid-Afrika bezoeken. De heer Sleenckx had het reeds over de tendens tot emigratie. Ik meen dat de criminaliteit daar voor een deel mee samenhangt. Mijnheer de minister-president, zoals u weet, steunen wij de samenwerking. Misschien kunnen we ook op het domein van de criminaliteit een positieve en constructieve rol spelen. Ik meen te weten – u hebt daar niets over gezegd – dat volgens cijfers de criminaliteit sinds de vrije verkiezingen niet is gedaald, maar gestegen. Dat is een zeer negatief punt. Vrienden van Zuid-Afrika hebben het daar liever niet over. Het zou echter verkeerd zijn daar de ogen voor te sluiten en die zaak niet frontaal aan te pakken.

Wat het taalaspect betreft, ben ik het volledig eens met de heer Coens. Er bestaat nog een bijkomende argument. Men mag niet toestaan dat een mogelijk stilzwijgen van Vlaanderen en Nederland als een tegenargument wordt gebruikt. U hebt dus volkomen gelijk als u positief antwoordt op de vraag van de heer Coens, als u verklaart dit domein niet te laten braak liggen en aankondigt uw visie daarop bekend te zullen maken.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Over het tweede punt meen ik dat mijn antwoord van daarnet duidelijk genoeg was.

Wat het eerste punt betreft : door het afschaffen van de pasjeswet en de democratische verkiezingen in 1994 is er een enorm aanzuigefect naar de stedelijke centra ontstaan. Onder meer daarom hechten we een groot belang aan huisvesting. We zien nu een fenomeen dat zich bij ons in de negentiende eeuw heeft voorgedaan : de trek naar de steden, in de hoop er werk te vinden. Die hoop is voor een deel echter een illusie. De vroegere townships zijn verdrievoudigd tot verzesvoudigd. Men vestigt zich waar de industrie zich ontwikkelt, waar een aantal mogelijkheden bestaan, in de hoop er werk te vinden. Dat is geen typisch Zuid-Afrikaans probleem. Het is een samenlevingsprobleem, een probleem van een samenleving in verandering die onderhevig is aan interne migratie.

We moeten daarop inspelen in het kader van onze bevoegdheden. Maar we moeten op dat vlak ook mogelijkheden openlaten voor de federale instanties. Recent nog had de federale minister van Binnenlandse Zaken contacten met de vertegenwoordigers van het grondwettelijk hof en andere vertegenwoordigers van Justitie. Dat vinden we een interessant initiatief. Zonder te betuttelen moeten we bekijken welke bijdrage we kunnen leveren.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende de goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996.

Artikel 1

Het Verdrag heeft betrekking op zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake

Voorzitter

de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996, zal volkomen uitwerking hebben.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen deze namiddag de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : We hebben nog twee punten op de agenda die in principe nog deze voormiddag afgewerkt moeten worden. Enerzijds is er het voorstel van resolutie van mevrouw Dua, de heer Quintelier, mevrouw De Maght en de heren Tobback en Sauwens betreffende de instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer in het kader van het invoeren van een ecolabel voor hout en anderzijds is er het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten : overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé en slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ; protocol bij de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, de republiek Finland en het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995.

We kunnen eventueel deze namiddag, de besprekingen houden maar ik stel voor een en ander deze voormiddag af te handelen. Deze besprekingen hoeven in principe niet lang te duren.

Is het parlement daarmee eens ? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Vera Dua, de heer Leonard Quintelier, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht en de heren Bruno

Tobback en Johan Sauwens betreffende de instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer in het kader van het invoeren van een ecolabel voor hout

– 913 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van mevrouw Dua, de heer Quintelier, mevrouw De Maght en de heren Tobback en Sauwens betreffende de instelling van een certificaat voor duurzaam bosbeheer in het kader van het invoeren van een ecolabel voor hout dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat duurzaam bosbeheer de beste manier is om de verdere ontbossing en degradatie van bossen op wereldniveau tegen te gaan ;
- overwegende dat ook in vele Westerse landen, waaronder België, het bosbeheer dikwijls als niet-duurzaam kan worden bestempeld ;
- overwegende dat Vlaanderen de Rio-Conventie heeft bekrachtigd en zich daardoor geëngageerd heeft initiatieven te nemen om het duurzaam bosbeheer te stimuleren ; dat het invoeren van een certificatiesysteem voor duurzaam bosbeheer en van een ecolabel voor hout uit duurzaam beheerde bossen daartoe kan bijdragen ;
- overwegende dat door diverse instanties reeds criteria voor duurzaam bosbeheer werden uitgewerkt, onder meer door Pro Sylva Vlaanderen en door de werkgroep Forest Stewardship Council (FSC) ; dat in een groot aantal landen deze criteria reeds werden omgezet in concrete beheersrichtlijnen aangepast aan het lokale bosbestand en dat dit derhalve ook dringend dient te gebeuren in Vlaanderen ;
- overwegende dat het van essentieel belang is dat er bij het uitwerken van een certificatiesysteem voor duurzaam bosbeheer in Vlaanderen aandacht is voor de inschakeling in een internationaal erkend systeem zodat het hout uit gecertificeerde bossen met een internationaal erkend ecolabel op de houtmarkt kan gebracht worden ;
- overwegende dat de ACP-EU Joint Assembly op 26 september 1996 te Luxemburg een resolutie heeft goedgekeurd waarin de Lid-Statens van de Europese Unie en de ondertekenaars van de

Voorzitter

Lomé-Conventie worden aangemaand het FSC-label te erkennen en de nodige maatregelen te nemen om de toepassing van de FSC-criteria te stimuleren ;

- overwegende dat door het Europees Parlement in 1997 een Resolutie over de Bosbouwstrategie in de Europese Unie werd goedgekeurd waarin wordt gepleit voor het opzetten van een internationaal erkend certificatiesysteem voor duurzaam beheerde bossen ;
- overwegende dat er bij vele consumenten een vraag is naar hout waarvoor garanties zijn dat het geogst is uit duurzaam beheerde bossen ; dat er echter in ons land geen label erkend is dat daaromtrent uitsluitel geeft en dat er daardoor bij de consumenten een terecht wantrouwen is ten aanzien van reclamecampagnes voor zogezegd "ecologisch hout" ;
- overwegende dat een groot deel van de Belgische houthandel bereid is hout met een internationaal erkend ecolabel op de markt aan te bieden op voorwaarde dat dit keurmerk internationaal aanvaard wordt en garant staat voor de herkomst en de duurzame productie van het hout ;
- vraagt aan de Vlaamse regering :

1° dat op korte termijn, in overleg met de Vlaamse Hoge Bosraad en de Mina-raad, concrete beheerscriteria voor duurzaam bosbeheer worden vastgelegd, die in hun geheel kunnen voldoen aan voorwaarden van internationaal opererende certificatieinstellingen, zodat in Vlaanderen de bossen die op een duurzame wijze beheerd worden een internationaal erkend eco-certificaat kunnen krijgen en het hout uit deze bossen op de markt kan gebracht worden met een internationaal erkend ecolabel ;

2° dat deze criteria in hun uitwerking worden aangepast aan de specifieke eigendomsstructuur van de Vlaamse bossen en dat het invoeren van deze beheerscriteria wordt ingepast in de bestaande regelgeving met betrekking tot het beheer van de bossen ;

3° dat tegen het jaar 2002 minstens alle overheidsbossen beheerd worden in overeenstemming met deze criteria en dat dit ook als doelstelling in de langetermijnplanning bosbouw wordt opgenomen ;

4° dat de subsidieregeling voor privé-bos-eigenaars, zoals voorzien in het bosdecreet van 13 juni 1990, wordt uitgebreid voor specifieke beheerswerken in het kader van duurzaam bosbeheer op basis van de erkende criteria ;

5° dat zij zich engageert, wat het eigen houtgebruik betreft, bij voorrang gebruik te maken van gecertificeerd hout door dit expliciet op te nemen in alle overheidsbestekken en in die zin ook een omzendbrief te maken naar de eigen diensten en naar de lokale besturen ;

6° dat zij de nodige initiatieven neemt teneinde bij overdracht van privé-bossen, die beheerd worden volgens de erkende criteria inzake duurzaam bosbeheer, een verlaging van successierechten in te voeren.

De bespreking is geopend.

De heer Beerden, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Quintelier heeft het woord.

De heer Leonard Quintelier (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, de certificatie van duurzaam bosbeheer is ontstaan als reactie op de vernietiging van tropische wouden wegens de houtwinning. In een eerste reactie werd op deze rooibouw gereageerd door op te roepen tot een algemene boycot van tropisch hout. Naderhand zag men in dat dit een verkeerde reactie was. Duurzaam gewonnen hout is en blijft een milieuvriendelijk product bij uitstek. Een boycot ontzegt de derdewereldlanden trouwens een groot gedeelte van hun inkomen.

Door duurzaam bosbeheer te certifiëren krijgt de consument de zekerheid dat het hout dat hij aankoopt niet werd verkregen door rooibouwpraktijken. België en Vlaanderen hebben zich aangesloten bij verscheidene internationale verklaringen waarin de voor de bosbouw belangrijke principes inzake duurzaamheid naar voren worden geschoven. Ik verwijs in dat verband naar de Rio-conventie en naar de verklaring van Helsinki. Onze steun voor duurzaam bosbeheer, hier en in andere regio's, ligt in het verlengde van deze eerdere engagementen.

Gelukkig is rooibouw op bossen momenteel vooral een buitenlands probleem. Dat bleek onder meer uit de hoorzittingen in de commissie. Deze resolutie is belangrijk als middel tot bekendmaking van

Quintelier

en sensibilisering voor het certifiëren van duurzaam gewonnen hout. Het is ook belangrijk als middel om bepaalde bosbouwpraktijken positief te beïnvloeden. Bij dat laatste denk ik in het bijzonder aan de monoculturen in Vlaanderen.

De CVP wil met deze resolutie in de eerste plaats de nadruk leggen op de noodzaak van een duurzaam bosbeheer. Vlaanderen kent al een bosdecreet waarin bosbescherming hoog in het vaandel wordt gedragen. In artikel 8 van dat decreet staat trouwens: 'Het bos dient te worden beschouwd en te worden behandeld als een hernieuwbare natuurlijke hulpbron, en de houtwinning mag het voortbestaan van het bos nooit in gevaar brengen.'

Dat principe van duurzaamheid moet verder worden uitgewerkt. Deze resolutie zal daartoe zeker bijdragen. Daarom steunt de CVP de vraag aan de regering om zo snel mogelijk – in overleg met de Vlaamse Hoge Bosraad en de Minaraad – tot concrete beheerscriteria te komen. Deze criteria moeten voldoen aan internationaal gestelde normen en moeten kunnen leiden tot een erkend ecocertificaat. Tevens is het voor de CVP vanzelfsprekend dat bossen die worden beheerd door de overheid, zo snel mogelijk aan de gestelde criteria moeten voldoen om als voorbeeld te dienen voor de privé-sector.

Ik wil ook aandacht schenken aan de administratieve last. In Vlaanderen bestaat terzake al een uitgebreide decreetgeving. We beschikken over een goed kwalitatief bosbeheer. Vele inspanningen moeten daarom worden gericht op het voortzetten en verdiepen van dit duurzaam beheer, en dus niet op het uitwerken van een zwaar administratief systeem ter controle van de ecolabel. Wegens de zeer versnipperde eigendomsstructuur van onze bossen was dit een terechte vrees van de eigenaars van privé-bossen. Zij vreesden immers een versterkt administratief systeem.

Hout met een ecolabel zal in de toekomst misschien iets duurder zijn. Dat mag echter zeker niet te wijten zijn aan hogere administratieve kosten, maar wel aan een betere bedrijfsvoering, die de duurzaamheid van onze bossen verstevigt en de biodiversiteit ervan verhoogt. Het feit dat deze resolutie het duurzaam bosbeheer en de biodiversiteit een belangrijke steun geeft, is voor de CVP het doorslaggevende element om deze teksten ten volle te steunen. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, als initiatiefnemer van dit voorstel van resolutie ben ik zeer verheugd dat we er vandaag over stemmen. Het voorstel werd unaniem goedgekeurd in de commissie voor Leefmilieu. Ik hoop uiteraard dat we deze namiddag dezelfde unanimiteit bereiken bij de eindstemming. Ik wil de medeondertekenaars van dit document bedanken voor hun medewerking en constructieve inbreng.

Deze resolutie, hoe bescheiden ook, is belangrijk. Vlaanderen schakelt zich op die manier in in een discussie die volop aan de gang is op internationaal vlak. We spelen er zelfs een voortrekkersrol in. Het onderwerp ligt overal wat moeilijk en overal is er tegenstand uit de bosbouwsector. In die zin is het belangrijk dat het Vlaams Parlement er zich over uitsprekt.

Wat houdt deze resolutie in? In essentie komt het erop neer dat criteria voor duurzaam bosbeheer worden vastgelegd en internationaal worden erkend. Een bos dat volgens deze principes wordt beheerd, krijgt een certificaat. Het hout uit dit bos wordt met een ecolabel op de markt gebracht. De consument heeft dan de garantie dat hij een duurzaam product koopt. Het is een heel eenvoudig principe, dat een duurzaam bosbeheer zal stimuleren wanneer het in Vlaanderen in voege komt.

De bedoeling van het instrument is aan bosbescherming te doen, en niet alleen in Vlaanderen. Het geldt voor de bosbescherming op wereldniveau. De problematiek overschrijdt ruimschoots de grenzen van Vlaanderen en België. De internationale dimensie is voor mij van groot belang. In tropische landen, in de boreale zones en ook in het westen bestaat er bosvernietiging op verontrustende schaal. Houtkap is nog steeds de belangrijkste oorzaak van bosdegradatie en -vernietiging. Vooral in het westen, maar ook in de betrokken derdewereldlanden is men zich al lang bewust van de nefaste gevolgen van deze grootschalige ontbossingen. Men onderneemt acties om het probleem aan te pakken. In het verleden riep men vooral op tot de boycot van tropisch hout. Dit was geen goede oplossing. De maatregel kende ten eerste weinig navolging, maar deed vooral een verschuiving optreden naar het gebruik van andere materialen, zoals PVC en aluminium. Op ecologisch vlak was dat geen verbetering, integendeel. Trouwens, de betrokken landen hadden weinig sympathie voor het initiatief, dat ze terecht beschouwden als een vorm van westers eco-imperialisme.

Dua

Men heeft dan ook andere middelen moeten zoeken om de bosvernietiging in te dijken. Op internationaal niveau ging men ervan uit dat een positieve aanpak de voorkeur verdient, namelijk door het promoten van duurzaam bosbeheer als alternatief voor rooibouw en door hout uit duurzaam beheerde bossen meer kansen te bieden op de wereldhoutmarkt.

De filosofie is dat Vlaanderen zich inschakelt in deze wereldwijde actie via internationaal erkende en aanvaarde instrumenten. De door ons geratificeerde Rio-conventie is een van de belangrijkste middelen om dit te concretiseren. Vooral geldt hier het principe van het gelijk oversteken. We kunnen niet verwachten dat derdewereldlanden inspanningen leveren voor bosbescherming als het Westen niets doet. Ook wij moeten een inspanning leveren. Een beter bosbeheer is bij ons zeker geen luxe. De populierenplantages, de homogene dennenbestanden en de fijnsparbestanden in het zuiden van het land bewijzen dat ook bij ons het bosbeheer een stevige opkikker kan gebruiken.

Ik wil vooral het internationale aspect beklemtonen als antwoord op de veel gehoorde kritiek van de bosbouwsector. Die heeft het blijkbaar niet zo gemakkelijk met deze resolutie of bepaalde aspecten ervan. We werden allemaal bestookt met brieven daarover. Voor hen moeten we beklemtonen dat het gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid en het formuleren van een gezamenlijk antwoord op een wereldprobleem. De bouseigenaars reageren op dit voorstel overdreven defensief en vanonder de eigen kerktoren. Ze verliezen de internationale dimensie uit het oog.

Ze hebben het vooral moeilijk met inmenging van buitenaf in hun bosbeheer, niettegenstaande niets hen verplicht om mee te doen. Het gaat om een vrijwillig systeem en men kan vrij kiezen om er al dan niet in te stappen. Tijdens de hoorzitting hebben we al gehoord dat het feit dat dit ecolabel door de milieubeweging sterk wordt gepromoot, voor hen een voldoende reden is om argwanend of tegen te zijn.

Als dit systeem op een goede manier wordt uitgewerkt en toegepast, hebben echter ook de bosbouwers er veel voordeel bij. Het feit dat samen met de milieubeweging wordt gediscussieerd over wat een goed bosbeheer is, over de vraag of een kaalslag verantwoord is of niet, en over de verhouding tussen inlandse en exotische boomsoorten, is voldoende om de sector in een egestelling te dwin-

gen. Ze wijzen elk overleg af onder het mom van de onaantastbaarheid van het eigendomsrecht. Ik hoop dat de sector zich vlug realiseert dat de bouseigenaars zich niet geïsoleerd kunnen blijven opstellen in hun ivoren toren, en dat ze zullen moeten overgaan tot een gezamenlijk overleg om tot een beter en duurzaam bosbeheer te komen.

Ik ben daar optimistisch over. In de resolutie wordt ook gezegd dat er moet worden gesleuteld aan de successierechten, een punt waar de bouseigenaars heel gevoelig voor zijn. Met dit instrument zullen we het nodige enthousiasme om hen over de brug te krijgen, wel kunnen aanwakkeren.

Onze fractie is ervan overtuigd dat de privé-bouseigenaars dit moeten waarmaken op het terrein. Zonder hun medewerking zal er niet veel van terecht komen. Het is essentieel dat ze hun medewerking verlenen. Daarvoor zal nog veel werk moeten worden gepresteerd.

Ten slotte wil ik kort iets zeggen over de rol van de Vlaamse regering. Het gaat hier om een resolutie. Ik beseft dat bepaalde parlementaire instrumenten beperkt zijn. Het parlement vraagt hiermee aan de regering om iets te doen.

We vragen in ieder geval dat de Vlaamse regering het instrument ecolabel operationeel maakt. Daarbij zijn twee zaken van cruciaal belang. Ten eerste moet de regering ervoor zorgen dat er goede en efficiënte beheerscriteria komen. Eigenlijk is deze vraag overbodig geworden omdat er reeds criteria zijn uitgewerkt binnen de schoot van de FSC-werkgroep Vlaanderen. Maar het moeten inderdaad efficiënte en strenge criteria zijn die voldoende garanties bieden voor een duurzaam bosbeheer. Bovendien moeten deze criteria internationaal worden erkend. Anders heeft het geen zin. Het hout dat uit deze bossen komt, moet een erkende plek krijgen op de wereldhoutmarkt. Dit gebeurt in het kader van de Forest Stewardship Council die daarvoor internationaal erkend is. Het kan niet de bedoeling zijn dat de Vlaamse Hoge Bosraad, of een of andere vereniging voor bosbouw zal zeggen hoe het moet gebeuren. Het moet in overleg gebeuren met de milieubeweging.

Een tweede opdracht bestaat erin dat de Vlaamse regering zelf het goede voorbeeld geeft. Dat betekent dat alle overheidsbossen moeten worden beheerd volgens deze duurzaamheidscriteria – wat niet zo'n probleem zal zijn – en dat bij overheidsopdrachten steeds zal worden bepaald dat hout met een ecolabel moet worden gebruikt.

Dua

Mijnheer de minister-president, u kijkt verbaast, maar de bevoegde minister is het daar mee eens.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben buitengewoon geïnteresseerd in wat u zegt, mevrouw. Ik was niet verbaast : u zag een niet-verbale uiting van diepe interesse.

Mevrouw Vera Dua : Ten slotte wordt gevraagd dat stimulansen worden uitgewerkt in verband met bijvoorbeeld de verlaging van de successierechten en de bestaande subsidieregeling.

Wij hebben ons werk gedaan, de bal ligt nu in het kamp van de Vlaamse regering. Ik hoop dat we binnenkort in het Vlaams Parlement een positieve evaluatie kunnen maken van de uitvoering van deze resolutie. Tevens hoop ik dat de regering en de administratie op een consequente manier de aanbevelingen uitvoert en niet zwicht voor de eventuele druk van de bosbouwsector. Hopelijk wordt hun visie in de toekomst wat breder. Ik druk ook de hoop uit dat elke doe-het-zelver binnenkort in de winkelrekken hout zal vinden met een ecolabel en de mogelijkheid krijgt zijn keuze te maken tussen hout afkomstig van een duurzaam beheerd bos en hout waarvoor deze garantie niet bestaat.

Als we dit hebben bereikt, dan zullen we een belangrijke stap hebben gezet. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, de Volksunie is voorstander van het duurzaam beheer van alle natuurlijke hulpbronnen, met inbegrip van de bossen van het Vlaams Gewest.

Begin oktober 1997 had de negentiende week van het bos plaats onder het motto : Het bos werkt. Daarbij stonden de economische aspecten van het bosbeheer in het middelpunt van de belangstelling. Kort samengevat komt het erop neer dat de menselijke activiteiten in het bos geen bedreiging hoeven te vormen voor het voortbestaan en de duurzame ontwikkeling van de bossen.

Volgens de democratische Vlaams-nationalisten kunnen de internationale FSC-criteria alvast een bijdrage leveren tot het duurzaam beheer van alle

bossen in het Vlaams Gewest. Het Zoniën- en Meerdaalwoud hebben reeds het FSC-keurmerk gekregen van de Wereldraad voor Duurzaam Bosbeheer, het Forest Stewardship Council. Daarmee was de Vlaamse overheid de eerste Belgische bosbeheerder die het FSC-label in de wacht sleepte. Met de FSC-erkenning wordt aangetoond dat een eigenaar zijn bossen ontgint op een wijze die rekening houdt met de behoeften van de volgende generaties, dus zonder rooibouw te plegen op de toekomst. Het voorliggende voorstel van resolutie kan derhalve rekenen op de instemming van de VU-fractie. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, deze resolutie heeft in onze commissie een lange bespreking gekend. Dat vind ik niet onbelangrijk. Er is een evenwicht tot stand gekomen tussen rechten en plichten.

Wat de plichten betreft hebben we het debat gevoerd over duurzaam bosbeheer. Mevrouw Dua heeft gelijk dat het logisch is dat het Vlaams Gewest zijn eigen bossen duurzaam zou beheren. Wat de privé-bossen betreft moeten bijkomende plichten worden vervuld om mee te spelen in dit voorstel.

Aan de plichten willen we ook rechten koppelen. Bossen die duurzaam worden beheerd kunnen, wanneer nodig, in aanmerking komen voor een verlaging van de successierechten. Dit is niet alleen een incentive voor de eigenaars om een duurzaam beheer te voeren, maar het is een middel om de versnippering tegen te gaan van grote bossen. Ik ken in mijn gemeente bossen die, na overdracht van nalatenschap, worden uiteengereten om de successierechten te kunnen betalen.

De resolutie zorgt voor een evenwicht tussen duurzaam beheer en incentives. Ik vraag dan ook aandacht voor de uitvoering van de resolutie. Bij de bespreking van de begroting van 1999 zullen we kijken in welke mate u hier gevolg aan hebt gegeven. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Voorzitter

De bespreking is gesloten.

We zullen deze namiddag de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

1) overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé en slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ;

2) protocol bij de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, de republiek Finland en het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 – 773 (1997-1998) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

1) overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé en slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ;

2) protocol bij de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, de republiek Finland en het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Platteau, verslaggever, heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau, verslaggever : Ik verwijs naar het verslag. Ik wil eraan toevoegen dat het gaat over een herziening van Lomé IV. Er is in een protocol voorzien in verband met Finland, Zweden en Oostenrijk, die tot de Europese Unie zouden toetreden. Zuid-Afrika treedt bijna van rechtswege, dus automatisch, toe, wat zeer positief is.

Alle commissieleden staan achter de ratificatie van dit akkoord, met uitzondering van mevrouw Verwimp die een reeks kritieken naar voren heeft

gebracht. Ze verwees onder meer naar het feit dat de groenen in het verleden Lomé IV niet hebben goedgekeurd.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

1) overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé en slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ;

2) protocol bij de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, de republiek Finland en het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995.

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

De volgende internationale akten zullen wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft, volkomen uitwerking hebben :

1) overeenkomst tot wijziging van de vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé en de slotakte, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995 ;

2) protocol bij de vierde ACS-EG-Overeenkomst naar aanleiding van de toetreding van de republiek Oostenrijk, van de republiek Finland en van het koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend in Mauritius op 4 november 1995.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Voorzitter

We zullen deze namiddag de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.58 uur.*
